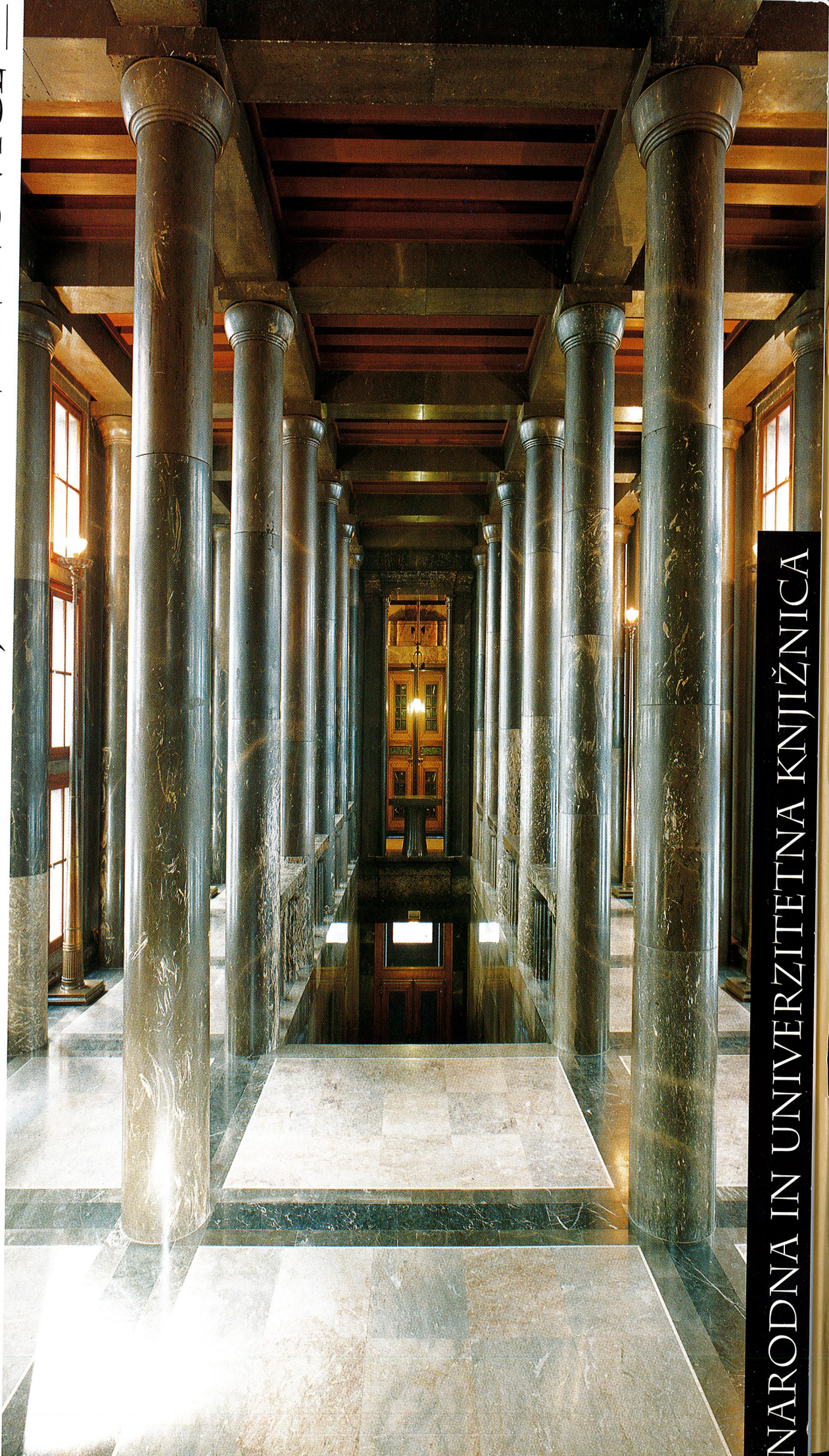

LJUBLJANA, 1999

KNJIŽNIČARŠKE NOVICE

12

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

12
LJUBLJANA, DECEMBER 1999

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

*Srečno in uspešno
novo leto 2000 !*

Spet je leto naokoli in pred nami so božični in novoletni prazniki. Želimo vam, da bi jih prijetno preživeli in si nabrali novih moči za leto, ki prihaja.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam v tem letu poslali prispevke v objavo in vabimo tudi vse ostale, da nas obvestite o novostih, dosežkih, problemih, različnih dogajanjih v vaših knjižnicah - Knjižničarske novice ustvarjate vi, s svojimi prispevki.

Vsem našim sodelavcem, naročnikom in bralcem želimo v novem letu veliko veselja in uspehov na osebnem in poklicnem področju, z željo, da bomo tudi v novem letu 2000 uspešno sodelovali !

ZBDS

POSVETOVANJE Z GRENKIM PRIOKUSOM

Po svoji nekdanji funkciji namestnice predsednika ZBDS in zaradi spoštovanja do svojih stanovskih kolegov se čutim dolžno, da pojasnim nekatere nekorektnosti letošnjega posvetovanja. Sicer zelo obetaven naslov Profesionalnost in kakovost v knjižničarstvu ni niti približno potrdil mojih pričakovanj in pričakovanj kolegov iz Mariborske knjižnice.

Vsebinsko sicer zelo zanimivo posvetovanje z odličnimi referati in sposobnimi referenti je zasenčilo neprofesionalno ravnanje z mnogimi referenti, ki želijo soustvarjati in bogatiti našo stroko.

Poudariti moram, da člani predsedstva ZBDS nismo sodelovali pri izboru referatov, ki so bili objavljeni v naši strokovni reviji Knjižnica, prav tako pa nismo bili obveščeni o tem, da vsi referati v Knjižnici ne bodo objavljeni, temveč je bila to domena programskega odbora posvetovanja, v katerem so bili dr. Jože Urbanija, dr. Primož Južnič, Smiljana Pejnovič, mag. Lenart Šetinc in dr. Melita Ambrožič in po funkciji predsednik ZBDS, Stanislav Bahor. Na naslovni strani revije Knjižnica piše: "Strokovno posvetovanje z mednarodno udeležbo in 13. skupščina", nikjer pa ni z besedo omenjeno, da gre za izbor referatov, kar je povsem zavajajoče.

Vse nas je prizadel in ogorčil izbor objavljenih referatov, saj je programski odbor uvrstil v revijo Knjižnica t.i. "strokovne in znanstvene članke" (kaj res?), zunaj Knjižnice pa so ostali referati, ki se programske-

mu odboru niso zdeli "dovolj strokovni za objavo", tako smo namreč izvedeli, ko smo začeli spraševati, zakaj referati naših kolegov niso bili objavljeni.

Menim, da je bil programski odbor v tako odlični sestavi, dolžan vsaj z moralnega vidika to svojo odločitev, da nekaterih referatov ne namerava objaviti v Knjižnici, obvestiti referente vsaj nekaj dni pred posvetovanjem in ne bi smel dovoliti, da so doživeli "hladen tuš" neposredno pred predstavljanjem referata pred avditorijem. Pravzaprav je bil ta programski odbor dolžan zavrniti referate oz. referente, če je menil, da niso dovolj strokovni oz. primerni za objavo, torej tudi ne za predstavitev širšemu avditoriju.

Če namerava odbor referate objaviti v naslednji številki revije Knjižnica, bi moralo biti to na posvetovanju eksplicitno povedano in ne samo mimogrede, ker je bilo pač potrebno v danem trenutku potešiti razburjenje nekaterih referentov. Pa tudi v tem primeru bo ostalo odprto vprašanje, po kakšni prioriteti so bili referati uvrščeni v številko ob posvetovanju, saj so izostali tisti, ki so bili odboru pravočasno poslani, referati in predstavitve, ki so pozele največje navdušenje. Kako je mogoče, da je izbor programskega odbora tako močno odstopal od izbora udeležencev posvetovanja?

Pomanjkljivost je bila tudi, da udeležencem posvetovanja niso bile zagotovljene kopije vseh predstavljenih referatov, oziroma vsaj tistih, ki so jih referenti še pravočasno oddali. Vsak udeleženec posvetovanja je namreč plačal kar visoko kotizacijo, torej je bil organizator dolžan razmnožiti prav vse referate, ki so sodili v gradivo posvetovanja.

Pa morda še eno vprašanje. Kljub dvomu v strokovnost člankov se je organizator odločil, da objavi abstrakte na internetu, ne da bi za do-

voljenje prosil avtorje referatov. Ali res zaman že leta govorimo o avtorskih pravicah in sprašujem se, ali gre v tem primeru za neprofesionalnost ali pa za popolno nevednost.

Pričakujem pošten odgovor.

Slavica Rampih-Vajzovič

Spoštovana kolegica!

Odgovarjam vam samo v svojem imenu in ne v imenu programskega odbora posvetovanja. Žal iz vašega dopisa ne morem razbrati ali zastopate vaše osebno mnenje, mnenje predsedstva ZBDS, referentov (katerih?), Mariborske knjižnice, udeležencev posvetovanja (katerih?)... To se mi zdi pomembno, saj v tekstu navajate: "Vse nas je prizadel in ogorčil izbor objavljenih referatov...". In dalje: "Kako je mogoče, da je izbor programskega odbora tako močno odstopal od izbora udeležencev posvetovanja". Programski odbor je prejel številne pisne in ustne odzive na posvetovanje, v katerih so udeleženci pohvalili dober izbor referatov, referente, program posvetovanja ter navedli nekaj zelo koristnih predlogov za izboljšanje naslednjih posvetovanj. So torej bili res vsi udeleženci razočarani? Če menite, da mora (in more) opravljati funkcije programskih odborov posvetovanj in uredniškega odbora revije Knjižnica predsedstvo ZBDS, da bi bila posvetovanja boljša, potem pač naj tako bo v prihodnje.

Vaše pisanje me je sicer osebno malce prizadelo, saj menim, da si ne zaslužim oznak o nestrokovnosti in neprofesionalnosti, po drugi strani pa sem vesela, da ste se oglasili. Zakaj? Vaša reakcija je dokaz, da pač ne razmišljamo vsi enako o primernosti sedanje organizacijske

strukture strokovnega združenja, o njegovi vlogi in statusu v strokovnem in širšem okolju, o sestavi in delovanju organov združenja, o načinu odločanja o strokovnih vprašanjih, o vsebini in prihodnosti revije Knjižnica, o organizaciji in vsebini strokovnih posvetovanj ipd. Zakaj se je razprave potrebno lotiti, sem nakazala ravno v referatu na zadnjem posvetovanju ZBDS.

In če se vrnem k letošnjemu "grenkemu" posvetovanju? Morali bi prebrati razpise in obvestila programskega odbora, v katerih so bila objavljena popolnoma jasna navodila za avtorje. Nihče jim ni oporekal! Nihče tudi ni oporekal objavi izvlečkov najavljenih referatov na internetu (ne gre za publicirane izvlečke, za katere bi avtorji že podpisali ustrezno avtorsko pogodbo!), saj gre za afirmacijo avtorjev in promocijo (našega) posvetovanja. Če pa kdo meni, da je bila kršena njegova avtorska pravica, bo pač ustrezno ukrepal. Programski odbor je dal vse prispele prispevke v recenziranje, koordinatorji posameznih sklopov pa so bili zadožjeni za "komuniciranje" s posameznimi avtorji in vsi avtorji so vedeli, v kateri vsebinski sklop je uvrščen njihov prispevek. Za "moj" vsebinski sklop lahko rečem, da je bilo sodelovanje z avtorji zelo prijetno in niso bili užaljeni, ko sem jim sporočila pripombe in predloge recenzentov. Vsi prispevki niso bili objavljeni, kar pa ne pomeni, da ne bodo, ko jih bodo (ali so jih že) avtorji ustrezno dopolnili. Če je namreč nek prispevek objavljen v reviji Knjižnica (ki spada med publikacije, v katerih se avtorju objava vrednoti v habilitacijskem postopku na univerzi enakovredno objavi v odmevni tuji reviji) in je označen vsaj kot strokovni prispevek, mora njegova kakovost zadovoljevati ustrezne kriterije.

Revija Knjižnica je tudi eden izmed temeljnih študijskih virov za bodoče

bibliotekarje in prav zaskrbljujoče je, ko v svojih seminarskih delih iz objavljenih člankov nekritično citirajo posamezne trditve, ki so strokovno popolnoma napačne, večkrat je v njih uporabljena celo napačna terminologija. Zato bi morala biti revija Knjižnica strokovno neoporečna, saj je "ogledalo" naše stroke. Z drugače zastavljenim programom revije in s spremembo podnaslova revije, bi lahko pridobila tako širši krog tako piscev kot bralcev. Kako je Knjižnica trenutno ovrednotena po kriterijih Ministrstva za znanost in tehnologijo, si lahko ogledate v sklepu o višini sofinanciranja revije (sodi med revije z manj kot polovico znanstvene vsebine). Lahko se seznanite tudi z zahtevami, ki jih postavlja omenjeno ministrstvo, glede vsebine in oblike revije. Recenziranje strokovnih in znanstvenih prispevkov je le eden od pogojev za sofinanciranje. Sicer pa je recenzijski postopek v praksi pri "resnih" revijah povsod po svetu. Ko poskušaš objaviti prispevek v kakšni odmevnejši tuji reviji, tvoj prispevek različni recenzenti "pretresajo" najmanj eno leto, potem pa je potrebno vsaj še pol leta, da je uredništvo zadovoljno s tvojimi popravki. Avtorskih honorarjev pa pri takšnih revijah sploh ni.

Na seji predsedstva ZBDS sem nekoč že predlagala, da bi bilo bolje prenehati s prakso nadomeščanja zbornika posvetovanja z izdajo dvojne številke revije Knjižnica. Če so prispevki objavljeni kot "navadni" referati, ostaneta le dve številki za objavo strokovnih in znanstvenih prispevkov. Tako v habilitacijskih postopkih kot postopkih pridobivanja raziskovalnih, razvojnih itd. nazivov pa se kategorije "referat na posvetovanju" ter "strokovni članek" oz. "znanstveni članek" popolnoma drugače vrednotijo. Zbornik posvetovanja je lahko pripravljen v veliko krajšem času, kot pa revija Knjižni-

ca, posamezne dobre prispevke pa lahko avtorji dopolnijo in so kasneje objavljeni v reviji Knjižnica. Letošnji zbornik posvetovanja visokošolskih knjižnic, ki ga je izdala CTK, je dober primer prakse, ki je običajna pri organizaciji in izvedbi posvetovanj drugod po svetu.

Če se bo kdaj kolegica Rampih-Vajzovič poskušala habilitirati na univerzi vsaj v akademski naziv "docent" ali bo želela sodelovati v kakšnem raziskovalnem projektu in bo potrebovala ustrezeni raziskovalni naziv, bo mogoče lažje razumela prizadevanja programskega odbora, da v Knjižnici niso objavljeni "referati" ampak strokovni in znanstveni prispevki. Profesionalizacija stroke in ne nevednost, nemoralnost in nepoštenost članov programskega odbora, je vodila k ravnanju, s katerim se vi ne strinjate. Na samo kategorizacijo objavljenih prispevkov v Knjižnici 2-3/99 pa programski odbor ni imel vpliva. Prav tako programski odbor ni mogoče povezovati z organizacijo posvetovanja, ker je zanjo skrbel organizacijski odbor. Pa kljub temu - neobjavljeni referati so bili razmnoženi za vse udeležence, poskrbljeno je bilo tudi (po vzoru IFLA) za njihovo enotno obliko. Če to ni res, potem ne vem, kaj so dekleta in fantje v NUK-u zlagali in spenjali tisto soboto pred posvetovanjem... Če pa avtor prinese referat šele na posvetovanje, kar se je tudi zgodilo, žal kopija ne more biti pravočasno v gradivu posvetovanja.

Bi pa bilo nujno v prihodnje spremeniti prakso predsedstva ZBDS, da določi kraj in temo letnega posvetovanja le nekaj mesecev pred njegovo izvedbo, namesto da bi to storilo leto, ali dve prej. Zaradi pozne najave posvetovanja, potrebnega razpisa za prijavo referatov in zbiranja prijav z izvlečki, avtorji oddajajo referate v mesecu juliju (nekateri smo prejeli šele konec avgusta ali pa tudi le ka-

kšen dan pred predstavitvijo na posvetovanju). Za pregled referatov ostane tako samo mesec avgust (ko smo večinoma na dopustih), kajti na začetku septembra je potrebno tekste že oddati za pripravo za tisk in nato še v tiskarno. Ne morem sicer reči, da seje programskega odbora med našimi dopusti niso bile prijetne, nisem pa prepričana, da je veliko knjižničarjev, ki bodo to pripravljeno delati tudi naslednje leto. Pravočasna najava kraja in datuma posvetovanja je potrebna tudi zaradi pridobivanja sponzorjev. Mogoče ni odveč omeniti, da je običajno kraj posvetovanja "tradicionalen" in organizacija posvetovanj samo v enem ali dveh t.i. kongresnih centrih (npr. Bled, Portorož) odpravi mnoge organizacijske in tudi programske probleme, omogoča pa tudi lažjo pridobitev domačih in tujih sponzorjev (ki zahtevajo ustrezen prostor, opremo in komunikacije ter nenazadnje tudi poznan kraj).

Upam, spoštovana kolegica Rampih-Vajzovič, da je bil moj odgovor vsaj pošten, če že ni odgovoril na vsa vaša vprašanja. Priznam, da mi ga ni bilo lahko "spraviti na papir", ker sem prepričana, da je potrebno tovrstne nesporazume najprej razrešiti znotraj stroke (združenja). A po mnogih letih dela v stroki in za stroko človek pač postane malce bolj dovzeten za to, kaj se v njej dogaja. Ne vem, mogoče celo preveč občutljiv... Oglasila sem se tudi zato, ker želim, da bi knjižničarstvo v širšem (včasih pa celo v ožjem) okolju nehali obravnavati kot "veščino", kar pa seveda zahteva od vseh nas bistveni kakovostni preobrat tako v razmišljanju kot delovanju. Če želimo stroki dobro, potem moramo delovati konstruktivno, čeprav je verjetno drugačna pot lažja, bolj izzivalna, bolj odmevna. Upam, da se kolegica vsaj v tem strinja z menoj, saj jo poznam in cenim ne le kot sposobno

knjižnično delavko ampak tudi kot sodelavko v izobraževalnem programu NUK.

Melita Ambrožič

ŠE NEKAJ MNENJ O POSVETOVANJU

Jerry D. Saye, Ph.D
Associate Professor
School of Information and Library
Science
The University of North Carolina at
Chapel Hill
USA

Dear Melita

Now that I have managed to get through the stack of mail, email and voice mail that awaited my return to North Carolina I wanted to be sure to send you a note. I wanted to thank you for the opportunity to participate on the panel at the conference last week. The chance for Alenka and me to present our paper was most appreciated. We both enjoyed the experience and learned a good deal from it. I thought the sequencing of the papers for the presentations was very nice in that one seemed to build on or compare or supplement the one that went before.

When I first told Alenka that I would be able to attend the conference I wasn't sure how much I would benefit from it given that most of it would be in a language I didn't understand. As it turns out though it was very interesting and valuable learning experience for me. The combination of the abstract in English, some of the visuals in English and particularly Alenka whispering to me in English the key points that were being made the

conference a great success for me. Her translations almost made me feel like I was at the United Nations getting a translation of the proceedings.

Again, thank you the opportunity to participate on your panel. If I can ever be of any assistance to you again in the future please don't hesitate to ask.

My sincerest thanks.

Jerry

P.S. I found it to be a wonderful conference. In delightful ways different from the huge conferences we have for the American Library Association. The awards ceremony at the beginning was so impressive compared to the way we often do it and being followed by the stringed quartet added such class to the event.

Jasmina Lovrinčević, Mr.sc.
Knjižnica Graditeljsko-geodetske
škola Osijek
Hrvatska

Štovani dr. Južnič,

Iako je moj slovenski tjeđan prošao i sutra počinje uobičajeni radni ritam, još sam pod ugodnim dojmovima iz Ljubljane.

Želim na prvom mjestu zahvaliti Vama na trudu, pomoći koju ste mi ukazali i svim ljubaznostima i susretljivosti prilikom Savjetovanja. Također zahvaljujem čitavom programskom odboru Savjetovanja, koji je odličnom organizacijom doprinjeo da naš boravak u Vašoj zemlji učini tako lijepim i sadržajnim.

Sam skup je imao zavidnu razinu, odlično je pripremljen i jako dobro organiziran do najmanjih detalja. Posebno sam osobno oduševljena činjenicom, da ste u Sloveniji očito prepoznali koliko je važno školsko

bibliotekarstvo, što se manifestiralo kroz ravnopravno tretiranje tema koje se tiču školskih knjižnica. Moram priznati da se mi još uvijek po malo borimo za takvo mjesto.

Sasvim privatno sam se osjećala sretnom zbog činjenice da sam nakon dugog vremena ponovno srela kolegice koje odavno znam i koje požrtvovno promiču našu struku. Hvala za sve to!

Sa štovanjem,

Jasmina Lovrinčević

ZAPISNIK

Komisije za katalogizaciju pri ZBDS

Sestanek je bil 24.11.1999 v prostorih NUK. *Prisotni:* Maja Bleiweis (FMF- Oddelek za fiziko), Zlata Dimec (NUK), Alenka Kanič (NUK), Mirko Nidorfer (UKM), Marija Petek (CTK), Majda Ujčič (FF-Oddelek za bibliotekarstvo), Anamarija Valantič (Biblioteka SAZU), Lenka Vevar (Knjižnica Otona Župančiča, Ljubljana), Lidija Wagner (NUK). *Opravičeno odsotna:* Mateja Ločniškar-Fidler (Knjižnica Bežigrad, Ljubljana).

Dnevni red:

1. Pregled zapisnika prejšnje seje
2. Kadrovske zadeve
3. Priročnik za izbor in oblikovanje značnic
4. Razno

Ad 1

- *Sklep:* Zapisnik je bil soglasno sprejet. Vse novosti v zvezi s katalogizacijo, ki jih bo obravnavala komisija, bodo objavljene v Knjižničarskih novicah ter prek elektronske pošte.

Ad 2

Zlata Dimec je poslala IZUM-u pismo v zvezi z dokumentacijo COMARC/Stopenjski opis in sklepi komisije s seje z dne 27.10.1999. K sodelovanju v Komisiji je povabila tudi predstavnika iz IZUM-a. IZUM bo sporočil, kdo bo v bodoče član Komisije za katalogizacijo. Članstvo v komisiji je fleksibilno, predsedstvo ZBDS potrjuje le predsednika komisije.

Ad 3

Zlata Dimec je predstavila projekt s področja katalogizacijskih pravil, katerega prvo fazo sedaj financira MZT. Prvi del projekta vključuje posnetek stanja in mora biti končan do 30.5.2000. Projekt vključuje tudi izbor in oblikovanje enotne značnice in s tem povezano normativno kontrolo. Del tega projekta je bil že izpeljan. Delovna skupina iz NUK je izdelala Priročnik za izbor in oblikovanje značnic, ki vsebuje uvodni del ter poglavje za osebne značnice. Komisija je z manjšimi pripombami in popravki, ki se bodo upoštevali, Priročnik tudi sprejela.

Priročnik bo NUK poskušal izdati kot publikacijo v obliki fascikla ali samostojnih listov s skupno mapo, da bo možno dopolnjevanje.

- *Sklep:* Priročnik za izbor in oblikovanje značnic je sprejet. Veljati začne takoj po izidu (začetek leta 2000).

Ad 4

Pod to točko smo obravnavali ISBD(ER), ki je že od poletja 1999 pripravljen za natis, vendar ga zaradi pomanjkanja finančnih sredstev NUK ne more izdati. Potrebe po ISBD(ER) so velike. Povzetek sprememb ISBD(ER) je pripravila Zlata Dimec. V decembru 1999 bo tudi tečaj v NUK na to temo. Z objavo sprememb ISBD(ER) v Knjižničarskih novicah, na domači strani ZBDS in elektron-

ski pošti stopi ISBD(ER) v veljavo (predvidoma v 14 dneh).

- *Sklep:* ISBD(ER)(spremembe) začno veljati takoj po objavi.

Naslednja seja Komisije bo v januarju leta 2000.

Zapisala:
Lidija Wagner

KATALOGIZACIJA V COBISSu povzetek stanja

Na seji Komisije za katalogizacijo je bil predstavljen tudi projekt, v katerem bo NUK pripravil posnetek stanja veljavnih katalogizacijskih pravil. Projekt bo financiralo Ministrstvo za znanost in tehnologijo. Za osvežitev spomina navajam povzetek dosedanjih dogovorov v zvezi s katalogizacijskimi pravili:

Ministrstvo za znanost in tehnologijo RS je 15.9.1997 imenovalo ekspertno skupino za izdelavo predloga za pripravo pravilnika in priložnika za katalogizacijo. Ekspertna skupina v sestavi doc. Majda Ujčič (Filozofska fakulteta v Ljubljani, predsednica), Zlata Dimec (Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani) in Mirko Nidorfer (Univerzitetna knjižnica Maribor, predsednik Komisije za katalogizacijo pri ZBDS) je projektno nalogo oddala 14.10.1997 in jo strokovni javnosti predstavila na okroglih mizah 16.6.1998 v Ljubljani in 8.10.1998 na posvetovanju ZBDS v Celju.

Na sestanku s predstavnikom Ministrstva za znanost in tehnologijo mag. Tomažem Seljakom kot 27.11.1998 v Narodni in univerzitetni knjižnici je bilo dogovorjeno, da

bo Ministrstvo zaenkrat financiralo prvo fazo izdelave novega pravilnika, in sicer pregled stanja pravil, ki veljajo v slovenskem vzajemnem katalogu COBIB. V pregledu naj bi bila na enem mestu pregledno zbrana navodila za uporabo različnih veljavnih pravilnikov, pa tudi dogovori in sklepi strokovnih teles. Podana je bila ocena, da je ta naloga izvedljiva v pol leta, če se ji lahko posvetita dva strokovnjaka s polnim delovnim časom. Dogovorjeno je bilo, da bo izvajalec projekta Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani in da bo Ministrstvo pripravilo ustrezno pogodbo, ki pa jo je NUK dobil v podpis šele novembra 1999.

Narodna in univerzitetna knjižnica se je takoj po sestanku novembra 1998 naloge že lotila in pri tem upoštevala tudi priprave na projekt uvedbe normativne kontrole v COBIB. Zato je začela pripravljati Priročnik za izbor in oblikovanje značnic in izdelala njegov prvi del (Osebne značnice). Gradivo je na svoji seji 24.11.1999 potrdila Komisija za katalogizacijo pri ZBDS in bo lahko objavljeno kot prvi del celotnega priložnika.

Zaradi tega projekta prosim vse katalogizatorje, da nam pošiljajo predloge za ureditev problematičnih delov sedanjih katalogizacijskih pravil in prakse na naslov: PRIKAT@nuk.uni-lj.si.

V tej fazi pravil ne bomo spreminjali, amopak le poskušali na enem mestu zajeti vse uporabljane pravilnike in prakso. V predlogu navedite člen Veroninega ali Kalanovega pravilnika ali pa ISBD-ja, na katerega se problem nanaša, in/ali na kratko opišite dosedanjo katalogizacijsko prakso, ki jo želite videti zapisano. V izjemnih primerih pa bomo spremembe pravil predložili v obravnavo Komisiji za katalogizacijo pri ZBDS. Seveda pa še vedno velja, da predloge za samo Komisijo pošiljate na

obrazcu, ki je bil objavljen v novembrski številki Knjižničarskih novic.

Zlata Dimec

NOVI STANDARD ISBD(ER) nadomešča ISBD(CF)

Kot veste, je IFLA pripravila in leta 1997 objavila revidirano izdajo standarda za opis računalniških datotek, ki je v zadnji različici dobil tudi novo ime: ISBD(ER) (Electronic resources = elektronski viri). Slovenski prevod je pripravljen in čaka pri tiskarju, vendar Narodna in univerzitetna knjižnica trenutno nima sredstev za natis. Da ne bi predolgo čakali na izid slovenskega prevoda in ker je

tečaj za katalogizacijo elektronskih virov napovedan za 8. december 1999, smo se v Komisiji za katalogizacijo pri ZBDS dogovorili:

- da Komisija za katalogizacijo pri ZBDS potrdi uporabo novega standarda ISBD(ER) od objave tega sporočila dalje.
- da kot začasni pripomoček v Knjižničarskih novicah in v elektronskem sporočilu članicam COBISS objavimo kratek povzetek novosti v primerjavi s prvo izdajo ISBD(CF), predstavljeno sicer samo v članku v Knjižnici (Dimec, Zlata: ISBD(CF) - novi mednarodni standard za bibliografski opis računalniških datotek. Knjižnica 35, št. 4 (1991), str. 117-122).

Te novosti oz. spremembe v primerjavi s prejšnjo izdajo so:

DEFINICIJA PO ISBD(CF): tiste monografske publikacije, ki jih uporabljamo s pomočjo osebnega računalnika ali terminala.

DEFINICIJA PO ISBD(ER): gradivo, s katerim upravlja računalnik, vključno z gradivi, za katere je potrebna na računalnik priključena periferna oprema.

SPLOŠNA OZNAKA GRADIVA [1. območje]

CF [Računalniška datoteka]

ER [Elektronski vir]

POSEBNA OZNAKA GRADIVA 5. območje

disketa
računal. kasete
CD-ROM

(el.) disketa
(el.) optični disk (CD-ROM)
(el.) optični disk (CD-I)
(el.) tračna kasete

Če v 1. območju uporabimo splošno oznako gradiva 'Elektronski vir', v 5. območju ta izraz oz. kratico 'el.' lahko izpustimo.

Ostale novosti v **5. območju**:

- Doslej smo uporabljali izraz 'CD-ROM' brez uvodne širše oznake 'optični disk', kar sicer ni bilo v skladu z ISBD(CF). Zdaj bi uporaba popolnoma sledila izvirniku.
- ISBD(ER) dovoljuje, da se namesto v centimetrih mere lahko navajajo v palcih (inčih) s kratico in. To pride v poštev predvsem pri disketah (npr. 3,5 in), pri katerih so tovrstne oznake v splošni rabi. Gre le za možnost, zato je glede na dosedanjo prakso bolje ostati pri rabi enotnega decimalnega merskega sistema

3. območje:

ISBD(CF) je predvidel dva splošna izraza 'Računalniški podatki' in 'Računalniški program(i)' oz. njuno kombinacijo. ISBD(ER) pa omogoča, da uporabimo enako splošna izraza, le s pridevnikom 'Elektronski' ali kratico 'El.', lahko pa uporabimo natančnejše oznake. Tudi za 3. območje velja, da izraz 'Elektronski' oz. kratico 'El.' lahko izpustimo, če smo uporabili splošno oznako gradiva.

ISBD(CF): . - Podatki/Program(i) (število datotek: število zapisov/ukazov/bytov)
 . - Računalniški podatki (1 datoteka)
 . - Računalniški programi (2 datoteki: 1000, 1200 ukazov)
 . - Računalniški podatki (400 zapisov) in program (250 ukazov)

ISBD(ER):

Seznam priporočenih izrazov za 3. območje je naveden v Dodatku C in ga prilagam v celoti. Seznam je hierarhično urejen na treh nivojih glede na širši ali ožji pomen izraza:

Najširši izraz
 Ožji izraz
 Najožji izraz

Če noben izraz ne ustreza opisovani publikaciji, lahko izberemo drugo ustrezno oznako.

(El.) podatki
 (El.) podatki za pisave
 (El.) slikovni podatki
 (El.) numerični podatki
 (El.) popisni podatki
 (El.) podatki pregledov
 (El.) podatki prikazov
 (El.) zemljevidni podatki
 (El.) zvočni podatki
 (El.) besedilni podatki
 (El.) bibliografska(e) podatkovna(e) zbirka(e)
 (El.) dokument(i) (npr. pisma, članki)
 (El.) časopis(i)
 (El.) novice

(El.) program(i)
 (El. uporabniški program(i))

- (El.) program(i) CAD
- (El.) programi za podatkovne zbirke
- (El.) program(i) za namizno založništvo
- (El.) igra(-e)
- (El.) program(i) za preglednice
- (El.) program(i) za obdelavo besedil
- (El.) sistemski program(i)
 - (El.) operacijski sistem(i)
 - (El.) programski jezik(i)
 - (El.) program(i) za poizvedovanje

- (El.) servisni program(i)

- (El.) podatki in program(i)
 - (El.) interaktivni multimediji
 - (El.) onlajn servis(i)
 - (npr. stenčasi, diskusijske skupine, spletna mesta)

Primeri:

- . - (El.) besedilni podatki (6 datotek)
- . - (El.) časopis
- . - (El.) slikovni podatki (7 datoteke : vsaka po 6700 zapisov)
- . - (El.) uporabniški programi
- . - (El.) program za obdelavo besedil
- . - (El.) interaktivna multimedijska igra
- . - (El.) dokument (1 datoteka) in program za obdelavo besedil

7. območje:

7.5 Opombe o sistemskih zahtevah in fizičnem opisu

7.5.2. Opombe o načinu dostopa

ISBD(ER) predvideva novo opombo k območju fizičnega opisa. To je opomba o načinu dostopa, ki je obvezna za elektronske vire z dostopom na daljavo.

Opombo uvaja izraz 'Način dostopa'. Primer:

- . - Način dostopa: URL: <http://nuk.uni-lj.si>

Prva opomba je še vedno opomba o sistemskih zahtevah (če jo uporabimo), naslednja pa je opomba o načinu dostopa.

7.9. Opombe o samem opisovanem viru

V opombi o viru navedemo različico, na kateri temelji opis dinamičnega vira z dostopom na daljavo. Primer:

- . - Opis vira z dne 16.7.1999

EVROPSKI PROJEKT PUBLICA

SPLOŠNE KNJIŽNICE IN INFORMACIJSKA DRUŽBA Kopenhagen, 14.-15. oktober 1999

Zadnje dejanje PubliCE CEE je bila vseevropska politično-strokovna konferenca v Kopenhagenu. Udeležili so se je predstavniki 31 držav, politiki, ki odločajo o usodi splošnih knjižnic in knjižničarji-koordinatorji. Slovenski predstavnici sva bili Jelka Gazvoda, svetovalka ministra za kulturo in Breda Karun, koordinatorica PubliCE za Slovenijo.

Namen konference je bil:

- poudariti nepogrešljivo vlogo splošnih knjižnic pri prehodu v informacijsko družbo;
- osvetliti pomen nacionalne informacijske politike in predstaviti najboljše primere v Evropi;
- pokazati uspešne primere, ko so splošne knjižnice že v osrčju procesa prehoda v informacijsko družbo;
- tudi za prihodnost ustvariti mrežo stikov med ljudmi, ki so pripravljene sodelovati v prid splošnih knjižnic.

Konferenco je odprla danska ministrica za kulturo. Predstavila je uspešen model nacionalne informacijske politike, ki kot enakovredne partnerje vključuje tudi splošne knjižnice. Uvodna govornika sta bila še Mirja Ryyänen, finska predstavnica v Evropskem parlamentu in Ross Shimmon, predsednik IFLE.

Kot primera uspešne nacionalne informacijske strategije sta bila predstavljena modela Irske in Portugalske.

V poročilu o knjižničnih projektih, ki jih financira Evropska skupnost, smo izvedeli, da je bilo v obdobju 1990-1998 samo 12% takih, v katere so bile vključene splošne knjižnice. Največji delež so imele akademske knjižnice.

Knjižničarji smo pripravili sklop, kjer smo spregovorili o različnih vlogah splošnih knjižnic: pri zagotavljanju uresničevanja človekovih pravic, ekonomskem in socialnem razvoju, vseživljenjskem učenju ter kulturni in jezikovni raznolikosti.

V zaključku konference smo skupaj dopolnili besedilo t.i. Kopenhagenske deklaracije, ki povzema sklepe konference.

Breda Karun

SLOVENSKI DELEŽ V EVROPSKEM PROJEKTU PUBLICA

Koncem letošnjega leta se evropski projekt PubliCA Central East, v katerega so bile vključene tudi slovenske splošne knjižnice, zaključuje. Žal, in samo upamo lahko, da bo nov projekt, ki bo neke vrste nadaljevanje že začetega, srečno objadral čeri evropske birokracije in bo obrodil vsaj toliko sadov kot jih je tokratni.

Naj prav na kratko ponovim kaj se je zadnji dve leti dogajalo:

Knjižničarji iz splošnih knjižnic, predstavniki 24 držav iz vse Evrope smo lani septembra v Loewnu sprejeli t.i. Loewensko deklaracijo, ki govori o vlogi in pomenu splošnih knjižnic pri prehodu v informacijsko družbo. V slovenskem prevodu ste jo lahko prebrali v Knjižničarskih novicah in upamo, da je morda prišla kdaj prav, ko ste morali utemeljevati svoj obstoj in željo po razvoju.

Spomladi letos smo v Sloveniji, Latviji, Madžarski in Romuniji organizirali dvodnevne delavnice, kjer smo se s pomočjo izkušenih angleških kolegov učili pisati projekte. Vsak udeleženec je napisal vsaj ogrodje konkretnega projekta, s katerim je nameraval kandidirati na različnih razpisih. 12 uspešnih projektov bo kot vzorcev objavljenih na spletni strani PubliCE in jih bomo vsi lahko malce "prekopirali", ko se bomo mučili s svojimi.

Septembra letos je bila kot zaključno dejanje projekta v Kopenhagnu organizirana vseevropska konferenca, na kateri so sodelovali poleg nacionalnih koordinatorjev tudi ljudje, ki odločajo o usodi splošnih knjižnic na nivoju ministrstev. Kar iz 31 držav smo prišli, Slovenijo sva zastopali Jelka Gazvoda, svetovalka ministra za kulturo in koordinatorka Breda Karun.

Največji zalogaj celotnega projekta pa je bil izbor izobraževalnih centrov, to je knjižnic, ki na osnovi svojega kvalitetnega dela lahko ponudijo enotedensko izobraževanje knjižničarjem iz vse Evrope.

Spomladi letos so bile na podlagi razpisa izbrane knjižnice v Trondheimu, Aarhusu, Helsinkih, Berlinu, Severni Angliji in Ljubljani. Iz sredstev projekta je vsaka vzhodno in južnoevropska država dobila 1950 Evrov, ki jih je lahko porabila za potrebe udeležbe na izobraževanju.

V Sloveniji je organizacijo izobraževanja in pridobivanje sredstev zanj prevzela Sekcija za SIK. Poleg sredstev PubliCE nam je uspelo pridobiti nekaj denarja tudi na Ministrstvu za kulturo in Open Society Institutu.

Razpis za prijave na izobraževanje smo spomladi poslali v vse splošne knjižnice in dobili 6 prijav. Zaradi omejenih sredstev smo eno zaradi neizpolnenih pogojev morali zavriniti, pet naših kolegov pa je v septembru in oktobru letos odpotovalo

v različne evropske splošne knjižnice.

Njihova poročila si preberite v nadaljevanju.

Breda Karun

AARHUS KOMMUNES BIBLIOTEKER – AARHUS, DANSKA

10. – 17. september 1999

V času od 10. do 17. septembra 1999 sem se udeležila enotedenskega izobraževanja v splošni knjižnici v Aarhusu na Danskem. V tem času so predstavniki knjižnice na zanimivih predavanjih in diskusijskih delavnicah predstavili delovanje celotne knjižnice na območju aarhuskega okrožja in številne projekte, ki jih trenutno izvajajo za uporabnike. Podrobno smo si ogledali osrednjo knjižnico v centru mesta, posamezne enote v različnih delih mesta in okrožja ter knjižnici v sosednjih lokalnih skupnostih.

Skupino, ki se je udeležila tega izobraževanja (5 udeležencev) smo sestavljali predstavniki-knjižničarji splošnih knjižnic iz petih držav: Slovenija, Grčija, Romunija, Bolgarija in Češka.

Izobraževanje, ogled enot, kulturnih znamenitosti in družabne dogodke so organizirali bibliotekarji iz Oddelka za razvoj, z direktorjem, gospodom Rolfom Haplom na čelu. Predstavitve posameznih enot in projektov so profesionalno izvajali posamezni vodje. Uradni jezik je bila angleščina.

Spoznavanje načrtov, dela in razvoja ene najbolj razvitih in evropsko znanih splošnih knjižnic na Danskem, je bilo zame izredno poučno, saj je organizacijska struktura aar-

huške knjižnice podobna strukturi Mariborske knjižnice – mreža enot (Aarhus 19, Maribor 18), bibliobus (Aarhus 2, Maribor 1), Služba za razvoj pod okriljem katere se organizirajo številni projekti (tudi v Mariborski knjižnici deluje Služba za razvoj s podobnimi nalogami) itd.

Velika razlika je seveda v številu zaposlenih (Aarhus 330, Maribor 75) in letnem dotoku denarja, ki jim ob vsem ostalem omogoča trenutno izvajanje 30 projektov (Upravljanje s človeškimi kadri – Human Resource Management, Lokalne informacije, FINFO- baza za priseljence in emigrante, Učenje na daljavo, Odnosi z javnostmi...). Večina finančnih sredstev prihaja od lokalne skupnosti, nekaj tudi iz drugih virov (evropski projekti...), vendar ti ne presegajo 5% celotne letne vsote. Po besedah direktorja sponzorstvo ni v navadi.

Dobili smo vtis, da se lokalna skupnost zaveda kaj pomeni splošna knjižnica v nekem lokalnem okolju (Aarhus ima cca 280.000 prebivalcev), da je to prostor, kjer lahko ljudje vseh starosti, barv, prepričanja, izobrazbe itd. najdejo različne vrste informacij, se izobražujejo, zabavajo, družijo in pri tem koristijo vse vrste medijev. Tako v osrednji knjižnici kot v posameznih enotah ponujajo obiskovalcem knjige, revije, časopise, video kasete, zvočne kasete, zgoščenke, CD-rome, številne računalnike z dostopnostjo do interneta in različnih drugih baz podatkov, otrokom so na voljo zanimivi igralni kotički, slepim posebni računalniki, ki jim omogočajo pretvorbo najdenega teksta na internetu v njim dostopno obliko itd., itd. Povezujejo se z lokalnim okoljem (šole, kulturne ustanove, društva itd.) in se maksimalno prilagajajo potrebam tamkajšnjega prebivalstva.

Vodstvo knjižnice posveča veliko pozornost realnemu planiranju, ki je

na eni strani maksimalno usmerjeno k uporabnikom in njihovim potrebam ter željam, na drugi strani pa izvajajo tudi številne projekte za boljše delovne pogoje zaposlenih in ugodno delovno klimo, ki je še kako pomembna.

Eden takih projektov je decentralizacija poslovanja, ki omogoča vodjem posameznih enot samostojnost in hkrati odgovornost za razvoj svoje knjižnice. Glede na letne plane prejmejo določeno vsoto denarja, s katero sami razpolagajo in jo razporejajo po planu oziroma glede na potrebe okolja (nabava knjižničnega gradiva, organizacija različnih prireditev itd.).

Gostitelji so nam priredili v knjižnici tudi sprejem, ki se ga je udeležil mestni svetnik za kulturo.

Predavanja in delavnice so potekale v sproščenem vzdušju, veliko smo debatirali, primerjali položaj knjižnic v naših državah in na Danskem ter se tako veliko naučili.

Znanje, ki sem si ga pridobila v Aarhusu mi bo veliko pomagalo pri nadaljnjem delu. S knjižničarji knjižnice v Aarhusu bomo sodelovali tudi v prihodnje.

Barbara Kovár
Mariborska knjižnica

VLOGA INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE PRI PROMOCIJI SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Trondheim, Norveška 13. -
20. september

Od 13.-20. septembra 1999 sem se kot predstavnica slovenskih javnih knjižnic udeležila izobraževalnega programa PubliCE v Trondheimu na Norveškem. V skupini pa so bili

še bili predstavniki drugih držav: Češke, Hrvaške, Madžarske, Poljske in Romunije. Izobraževalni program je imel skupni naslov Vloga informacijske tehnologije pri promociji javnih knjižnic, udeleženci smo imeli veliko priložnost spoznati poleg številnih drugih praktičnih izkušenj njihove knjižnice glede marketinga, odnosov s javnostmi tudi knjižnično-informacijski sistem Norveške, knjižnično-informacijski sistem norveških javnih knjižnic ter knjižnično-informacijske sisteme in knjižnice udeležencev programa iz dežel centralne in vzhodne Evrope.

Norveška, dežela s 4,4 milijoni prebivalcev je razdeljena v 19 pokrajin in 435 občin. Njihova knjižničarska zakonodaja jim nalaga, da mora vsaka pokrajina in vsaka občina imeti javno knjižnico, tako da mrežo njihovega knjižnično-informacijskega sistema tvori:

- 434 javnih knjižnic
- 18 pokrajinskih knjižnic
- 54 potujočih knjižnic in 1 potujoča ladja
- 1 nacionalna knjižnica
- 4 univerzitetne knjižnice
- ter številne knjižnice v vseh drugih tipih izobraževalnih inštitucij.

Za njihove javne knjižnice skrbi norveška uprava za javne knjižnice, ki nudi pomoč pri uveljavljanju knjižničarske zakonodaje, jih oskrbuje s strokovnimi navodili ter vodi acionalno koordinacijo njihovega delovanja. Norveška uprava za javne knjižnice med drugimi tudi zbira in obdeluje vse statistične podatke, ki jih posredujejo vse javne, pokrajinske in šolske knjižnice, vključno s knjižnicami v zaporih, bolnišnicah, za katere skrbijo pokrajinske knjižnice. Za druge tipe knjižnic pa skrbi Nacionalni urad za raziskave, dokumentacijo, akademske in specialne knjižnice.

Podatki za leto 1998 nam povedo, da so norveške javne knjižnice imele:

- 20,7 milijonov obiskovalcev
- 22,9 milijonov izposojenih enot gradiva
- približno 250.000 enot medbibliotečne izposoje
- 75% vseh javnih knjižnic ima dostop do interneta.

Ključna naloga javnih knjižnic na Norveškem je, da knjižnice postanejo:

- inštrument sprememb v družbi
- da nudijo pomoč pri izobraževanju in učenju
- da utrdijo demokratični pristop pri pridobivanju informacij in znanja
- da postanejo lokalni centri dostopnosti Interneta
- da postanejo kraji kulturnih srečevanj
- da omogočajo ljudem s premostitvijo info vrzeli dostopnost do različnih informacij
- na različnih podatkovnih bazah.

Za Norveško je značilno, da nima enotnega vzajemnega kataloga, ki bi združeval zapise različnih tipov knjižnic (nacionalne, visokošolske, javne, šolske, specialne), ampak poznajo in uporabljajo nekaj različnih računalniških omrežij. Moram poudariti, da so bili kolegi Norvežani navdušeni nad našim COBISS-om, njegovimi številnimi funkcijami, z možnostjo dostopa do tujih podatkovnih baz, zlasti OCLC in SwetScan.

Javna knjižnica v Trondheimu uporablja tri različna računalniška omrežja t.i.:

1. "TK-nett", omrežje pokrajine Trondheim, gre za omrežje na PC, ki ga uporablja osebje knjižnice.
2. "Bibliofil-nett", gre za računalniško omrežje, ki poteka na enostavnih terminalih, uporablja ga

osebje in uporabniki knjižnice. Sestoji se od 75 terminalov in printerjev. Omrežje Bibliofil je norveški vzajemni knjižnični sistem, ki ga trenutno uporablja 100 javnih knjižnic na Norveškem, omogoča pa nabavo, kontrolo budžeta, katalogizacijo, iskanje, OPAC, izposajo, samopostrežno vračilo gradiva, uporabo v potujoči knjižnici, e-mail, statistiko itd.

3. "Publikumsnett", je računalniško omrežje bazirano na PC za uporabnike, nudi možnost dostopa do Interneta in možnost uporabe CD-ROM-ov.

Javna knjižnica v Trondheimu je občinska in pokrajinska knjižnica (odprta je tudi ob nedeljah), je tretja največja javna knjižnica na Norveškem, ima 6 podružnic in manjši bibliobus, letno jo obiše več kot 1.000.000 obiskovalcev, izposodi pa 800.000 enot, deluje pa v treh medsebojno povezanih stavbah, površine približno 10.000 m². Je izredno lepa, svetla, prostorna, polna zelenja, opremljena je s krasnim lesenim pohištvom, vsem vzbuja nad vse prijetne in domače občutke. Njeni najpogostejši obiskovalci so študentje, saj je v mestu od 140.000 prebivalcev 20.000 študentov, tu je Norveška univerza znanosti in tehnologije, Akademija lepih umetnosti, Glasbeni konservatorij in še nekaj visokih šol.

Poleg organiziranega ogleda knjižnice (imajo izredno lep glasbeni oddelek in dvorano, kjer prirejajo koncerte klasične glasbe, zelo je zanimiva lokalna, zgodovinska zbirka, imajo izredno lepo in veliko čitalnico, čudovito kafeterijo za uporabnike), smo udeleženci opazili njihov presenetljiv čut za sožitje starega in novega. Tako so arheološke najdbe, ki so jih odkrili, ko so kopal temelje za novo knjižnico, dele obzidij, obočkov čudovito inkorporirali v sodobne

prostore novega dela knjižnice. Celotri okostnjake, ki so jih izkopali, so postavili na ogled v grobišču prekritem s steklom in ti še danes zbujejo posebno pozornost, zlasti pri mladih obiskovalcih knjižnice.

Ogledali smo tudi eno od knjižnic na collegu ter tudi sedež BIBSYS (na eni od fakultet), gre za norveški vzajemni knjižnični sistem, ki ga uporabljajo vse univerzitetne knjižnice, njihova nacionalna knjižnica, ter številne knjižnice na collegih in specialne knjižnice. V številkah BIBSYS tvori: 2.700.000 naslovov, 7.200.000 dokumentov (od tega je 5.628.500 zapisov prevzetih preko Library of Congress), v sistem pa je vključenih 70 knjižnic.

Kolegi iz Trondheimske knjižnice (bilo je 17 predavateljev) so se izredno potrudili, tako da je izobraževalni program ves čas izredno dobro balansiral med teorijo in prakso, ponujal nam je poleg delovnih in strokovnih izkušenj iz njihove knjižnice tudi nekaj zanimivih rešitev, npr. kako razvijati servise na Internetu v mali knjižnici (Haramska javna knjižnica, ki se nahaja na 4 otokih in ima 8650 prebivalcev). Kako s domačo stranjo knjižnico impresionirati politike in tudi širšo javnost (njihova je v norveščini, angleščini, tudi v bosanskem jeziku, zato ker imajo na severu precej beguncev iz Bosne), stalno se je treba zavedati potrebe po usklajevanju sveta tiskanih dokumentov in digitalnega sveta, nuditi je potrebno poleg terminalov tudi stalne demonstracije, ob neprestanem zavedanju, da je domača stran tudi lahko orodje za poučevanje in tudi za samoučenje sedanjih in potencialnih uporabnikov.

Zanimivi so tudi njihovi dosežki glede izobraževanja knjižničnega osebja na področju digitalnih medijev. Na začetku se je v knjižnici formirala neformalna skupina t.i. "the gopher girls", skupina deklet iz razli-

čnih oddelkov, njihov primarni cilj je bil, kako določiti koristne vire na omrežju in jih potem kot koristno znanje znati uporabiti na različnih oddelkih. Zavedali so se tudi, da je potrebno širiti kulturo uporabe interneta, da je potrebno tudi opogumljati osebje knjižnice, glede uporabe novih informacijskih virov, da je potrebno kreirati motivacijo vključujoč že obvladane tradicionalne spretnosti in tako pripraviti osebje na spopade s novo tehnologijo.

V prostem času so nas naši gostitelji izredno prisrčno sprejeli. Prvi dan nas je na svoj dom povabila ravnateljica knjižnice ga. Lisbeth Tangen, skupaj smo obiskali Muzej na prostem, tukaj je bilo slovensko petje dostojno predstavljeno, obiskali smo tudi koncert Trondeimskega Simfoničnega orkestra, ki je prav takrat praznoval 90-letnico svojega delovanja.

Večkrat se spomnim čudovitega mesta na reki Nidelvi, ob eni strani pogreznjenega v fjord, polnega nenavadne mile septemberske svetlobe in prijetnega živžava šolarjev na ulicah ali pa prijaznosti Lisbeth Tangen, Trond Minken, Arvid Hoff, David Beadle in številnih drugih predavateljev, in vem da mi je ta sever segel do srca.

Ampak kljub vsemu novemu in zanimivemu, kar mi je uspelo spoznati v Trondheimu, sem prav zaprav ponosna na razvoj slovenskega knjižničarstva, ki je že v veliki meri pri nas uveljavil sodobno tehnologijo, sodobne principe trženja in delovanja javne knjižnice kot močnega centra lokalne skupnosti, centra za učenje in samoučenje, vseživljensko učenje, ustanove ki močno podpira človeško ustvarjalnost in domišljijo.

Jadranka Matić-Zupančič
Knjižnica Mirana Jarca
Novo mesto

USPOSABLJANJE ZA UPRAVLJANJE (Management training)

Helsinki, 20. - 27. september
1999

V zadnjem tednu septembra sem se udeležil seminarja "Usposabljanje za upravljanje", ki ga je v okviru projekta PubliCA organizirala Helsinška mestna knjižnica (Helsingin Kaupunginkirjasto). Udeleženci iz Latvije, Litve, Estonije, Madžarske, Romunije, Bolgarije, Grčije in Slovenije smo poslušali predavanja in aktivno sodelovali v razgovorih in izmenjavah izkušenj o naslednjih področjih upravljanja:

1. Upravljanje v svetu, ki se spreminja (predavala: *Anna-Maija Immaisi*, posebna svetovalka)

Kako lahko knjižnice obvladujejo spremembe, s katerimi se soočajo v svetu, ki se spreminja zelo hitro, kako naj na te spremembe pripravijo zaposlene, kakšne veščine potrebujejo upravljalci...

2. Okvir dela knjižnice (predavala: *Maija Berndson*, direktorica Helsinške mestne knjižnice)

Zakonodaja, državna in lokalna politika, vpliv zakonodaje na delo knjižnice, vpliv knjižnice na zakonodajo, prikaz vrednosti knjižnice in njen vpliv na družbo, promocija knjižnice, sodelovanje z lokalnimi oblastmi, strateško načrtovanje, uporabniško orientirane dejavnosti v javnih knjižnicah, cilji knjižnice ipd.

3. Knjižnice in informacijske strategije (predavala: *Päivi Jokitalo*, vodja razvojnih projektov, Helsinška mestna knjižnica-Hiša znanja)

Nacionalni in lokalni nivo organiziranosti javnih knjižnic na področju interneta, finski projekt "Združeni mrežni servis javnih knjižnic", storitve interneta, poenotenje dostopa do

baz podatkov, CD-rom strežnikov, elektronskih publikacij, katalogizacija informacijskih virov na internetu.

4. Lobiranje na nacionalnem in lokalnem nivoju (predavala *Tuula Haavisto*, posebna svetovalka za Eblido)

Lobiranje v politiki, odnosi z mediji in uporabniki.

5. Centralizacija in decentralizacija upravljanja (predavala: *Helena Ruth*, vodja knjižnice Töölö)

Kako upravljati podružnično knjižnico v okviru celotnega knjižničnega sistema, kaj naj bo centralizirano in kaj decentralizirano, izkušnje knjižnice Töölö na področju odnosov z uporabniki, anketiranje, ugotavljanje potreb, zbiranje in obdelava podatkov o uporabnikovem vrednotenju storitev knjižnice, prilagajanje potrebam uporabnika, odnosi med zaposlenimi.

6. Načrtovanje proračuna in stroškovni izračuni (predavala: *Sinikka Kytöma*, vodja Knjižnice Kannelmäki)

Finančno načrtovanje za javne knjižnice, izračun stroškov za posamezne knjižnice.

7. Kadrovski management in vrednotenje dela (predavala *Tuula Haikainen*, vodja razvojnega oddelka in Maija Kukkonen, vodja Knjižnice Malmi)

Motivacija zaposlenih, permanentno izobraževanje in usposabljanje, stalno razvijanje znanj in veščin, sodelovanje zaposlenih pri definiranju osnovnih ciljev knjižnice in strateškem načrtovanju razvoja.

Ob predavanjih in diskusijah smo obiskali tudi deset podružnic Helsinške knjižnice in zadnji dan šest knjižnic na jugu Finske.

Finski kolegi so vzorno poskrbeli za organizacijo družabnega programa, ki je vključeval obisk opere,

koncert v Finlandiji, ogled otoka Suomenlinna, ogled Narodne in Moderne galerije.

Seminar je bil izredno dobro organiziran, spoznali smo veliko dobrih in uporabnih rešitev na področju organizacije dela, motivacije zaposlenih in odnosov z javnostmi.

Sam bi želel na takih usposabljanjih izvedeti več o konkretnih primerih in praktičnih izkušnjah posamezne knjižnice. To pa je verjetno težko uskladiti pri organizaciji seminarja za udeležence, ki prihajajo iz zelo različnih okolij.

Viljem Leban
Knjižnica Cirila Kosmača
Tolmin

UPORABA LOKALNIH IN VIRTUALNIH VIROV V KNJIŽNICAH

Osrednja in deželna knjižnica Berlin

Berlin, 4. - 8.oktober 1999

Seminar z naslovom Uporaba lokalnih in virtualnih virov v knjižnicah, ki je potekal v osrednji berlinski mestni knjižnici, je bil sestavljen iz dveh sklopov.

V prvem, ki je potekal v ponedeljek (4. 10.) in torek (5. 10.), so nam izvajalci seminarja predstavili svojo knjižnico, tj. Osrednjo in deželno knjižnico Berlin (Zentral und Landesbibliothek Berlin), ki je nastala leta 1995 z združitvijo nekdanje vzhodnoberlinske mestne knjižnice (Berliner Stadtbibliothek) in nekdanje zahodnoberlinske mestne knjižnice (Amerika Gedenkbibliothek). Seznanili so nas z načrti in cilji ter z vsemi prednostmi in tudi slabostmi, ki jih je združitev dveh precej različnih knjižnic prinesla.

S posebnim zadovoljstvom sem spoznaval ustroj njihovega "domoznanskega oddelka", ki so ga poimenovali Center za berlinske študije (Zentrum für Berliner Studien). Ker tudi sam delam in vodim domoznanški oddelek v Osrednji knjižnici Celje, sem s pridom izkoristil čas in voljo vodje centra, ki mi je predstavil njihovo delo in odgovarjal na številna vprašanja. Prišel sem do ugotovitve, da je večji del slovenskega domoznanstva, kateremu želimo vrniti mesto, kakršnega je v slovenskem knjižničarstvu pred časom že imel, v večjem delu istoveten "srednjevropskemu konceptu domoznanstva", kakršnega lahko srečamo v številnih knjižnicah po Srednji Evropi in tako je tudi v Berlinu.

Ob koncu prvega sklopa smo se predstavili tudi udeleženci seminarja, ki smo prihajali iz "tranzicijskih" držav: Litve, Estonije, Latvije, Slovaške, Madžarske in Slovenije. Predstavili smo svojo matično knjižnico, našo vlogo v njej in tudi ustroj ter delovanje "nacionalnega" (v našem primeru slovenskega) knjižničarstva.

Drugi sklop je potekal pretežno v seminarski obliki, kjer smo spoznavali pretežno nemške (berlinske) izkušnje pri virtualizaciji knjižnične ponudbe. Seminar je sestavljalo več tem:

- Knjižnica na internetu
- Knjižnica v lokalni skupnosti
- Kako predstaviti nas in naše okolje v virtualni skupnosti
- Knjižnica in njeni viri v mednarodni (internet) skupnosti
- Predstavitev knjižnice v virtualni skupnosti (kako izdelati domačo stran?)
- Uporaba interneta za informacije
- Trženje knjižnične internet ponudbe
- "Nove poti" za uporabo lokalnih knjižničnih zalog
- Kako naprej s pridobljenimi spoznanji?

- Povezovanje z drugimi knjižnicami in ustanovami
- Kako in kam naprej v razvoju? Kje so meje razvoja ponudbe?

Z vsebino in potekom seminarja sem bil več kot zadovoljen. Novosti in ideje, ki sem jih spoznal in pridobil, bom pri nadaljnjem delu s pridom uporabil in jih prenašal tudi na svoje sodelavce. Izkušnje in nova spoznanja z enotedenskega seminarja nameravam kolegom knjižničarjem predstaviti tudi v seminarski obliki oz. predavanjem ter s člankom v strokovni publicistiki.

Vsem, ki so mi strokovno izobraževanje omogočili, se na tem mestu iskreno zahvaljujem.

Branko Goropevšek
Osrednja knjižnica Celje

AARHUS KOMMUNES BIBLIOTEKER, DANSKA

8. - 15. oktobra 1999

Enotedenskega izobraževanja se je udeležilo osem knjižničarjev in knjižničark iz sedmih evropskih držav: Portugalske, Poljske, Grčije, Litve in Slovenije, Madžarske in Hrvaške. Glede na razvitost knjižničarstva in knjižnic v deželah udeležencev je bil začetni nivo diskusij precej visok.

Izobraževanje je bilo razdeljeno na več sklopov:

- Digitalizacija informacij, knjižnični servisi, ki temeljijo na uporabi interneta, elektronski časopisi metadata;
- Vodenje in management v knjižnici, izdelava delovnega in finančnega plana knjižnice;
- Uveljavitev zastavljenih strategij v knjižnici, strategija in praktična

- izvedba koncepta o dobro izob-
raženem uporabniku;
- Predstavitev novih metod pri
uporabi anket in raziskav med
uporabniki, odnosi z javnostjo;
- Delovno okolje v knjižnici: fizični
in psihološki faktorji, upravljanje
s človeškimi viri, učenje na dal-
javo za knjižničarje;
- Obisk 4 knjižnic: Hasle, Tilst,
Randers in Hinnerup.

Program je bil zelo obsežen, temu primeren pa tudi naš izkupiček v novih znanjih. Prav bije v oči dejstvo koliko časa posvečajo na eni strani izobraževanju uporabnikov in na drugi strani knjižničarjev. Za boljše izobraževanje knjižničarjev so uvedli tečaje preko interneta kot učenje na daljavo. Ni treba posebej poudariti, da gre za velik prihranek v denarju in človeškem potencialu. Podobna skrb velja delovnemu okolju v knjižnici, ki je prilagojeno posameznemu knjižničarju in s tem seveda zelo stimulatивно.

Posebej me je impresioniral sklop upravljanju s človeškimi viri, kjer so s temeljito anketo in analizo znotraj obstoječih kadrov znali in zmogli poiskati ljudi za nosilce posameznih projektov, jih na podlagi tega ustrezno izobraževati in seveda spremljati njihov razvoj.

Posebno poglavje seveda predstavlja vodenje, upravljanje in izdelava različnih planov knjižnice. Takih managerjev bi bila vesela vsaka slovenska knjižnica, je pa seveda res, da se taki kadri na Danskem izobražujejo v okviru študija bibliotekarstva. Torej nova naloga za oddelek bibliotekarstva na FF.

Vse knjižnice, ki smo si jih ogledali, zelo tesno sodelujejo z drugimi dejavnostmi (so na isti lokaciji), ki so pomembne za širšo lokalno skupnost: športni centri, mladinski centri, kulturni centri. Prostori so zelo ekonomični, veliki, svetli, oprema je

ergonomska, gradiva dovolj, vendar v mejah, ki morajo veljati za splošne knjižnice (le te gotovo niso arhivska skladišča), veliko informativnega gradiva in možnosti uporabe informacijske tehnologije.

Na Danskem se vsekakor zavedajo, da so splošne knjižnice prostor z vzgojno, kulturno in informacijsko vlogo in z najbolj demokratičnim pristopom do teh dobrin. Na to kaže tudi dejstvo, da je v lokalni vladi izbrani svetnik zadolžen za štiri področja: vzgojo, kulturo, šport in splošne knjižnice.

Seveda pa je treba poudariti dejstvo, da je v danske knjižnice včlanjeno kar 50% vsega prebivalstva, zato je pozornost, ki jo lokalne oblasti namenjajo knjižnicam zelo velika, saj imajo knjižnice s tako velikim procentom članstva med prebivalci tudi politično moč.

Moja namera in dolžnost je vsekakor prenesti vse novosti in znanje v lastno knjižnico, zato zahvala vsem, ki so mi omogočili tako bogat teden na Danskem.

Simona Resman
Knjižnica Otona Župančiča
Ljubljana

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNE KNJIŽNICE

DELOVNI OBISK ge. SINE MACDONALD V KNJIŽNICI OTONA ŽUPANČIČA od 6. do 12. novembra 1999

Gospa Sine MacDonald uspešno vodi servis za mlade Unginfo, ki je bil ustanovljen leta 1992 kot prvi informacijski center za mlade v javni knjižnici na Švedskem. Prvi stiki so bili vzpostavljeni v letu 1998, ko sta se dve knjižničarki (Breda Karun in Simona Resman) iz Knjižnice Otona Župančiča udeležili mednarodne konference "Young Europeans on the Threshold of the Year 2000" v Eskilstuni na Švedskem. V referatu (Simona Resman) "The development of youth information in Ljubljana Public Library" je bilo predstavljeno Središče za mlade.

Glede na bogato znanje in izkušnje smo se v naši knjižnici odločili, da v letošnjem letu go. Sine MacDonald predstavimo tudi slovenski strokovni javnosti. Pri pripravi in izvedbi obiska je sodelovalo več različnih partnerjev: Knjižnica Otona Župančiča; Urad za mladino MOL, ki je preko prijavljenega projekta obisk tudi delno financiral; L'MIT – Ljubljanska mreža info točk za mlade; Mladinski svet Ljubljane; Sekcija za splošne knjižnice pri ZBDS; Mladinski center Celje; InfoČuk v Mariborski knjižnici.

Strokovni in delovni obisk smo razdelili na več vsebinskih sklopov z različno udeležbo:

1. Srečanje in pogovor s predstavniki lokalne mladinske politike

Srečanje je potekalo v Uradu za mladino MOL, sodeloval pa je tudi Urad za preprečevanje zasnovenosti MOL. Pogovor je potekal o naslednjih temah:

- Aktivnosti Urada za mladino Mestne občine Ljubljana, ki podpirajo lokalno mladinsko politiko
- Predstavitev novosprejete mladinske politike na Švedskem
- Realizacija mladinske politike na lokalni ravni

2. Predstavitev Središča za mlade v knjižnici Otona Župančiča, L'MIT in dveh info točk znotraj mreže: Infošuk in Mic Mirje

3. Srečanje in pogovor z udeležbo mladih

Srečanje je potekalo v Središču za mlade v sodelovanju z Mladinskim svetom Ljubljane. Glavni poudarki iz diskusije:

- Udeležba mladih pri sprejemanju, posredovanju in oblikovanju informacij na Švedskem
- Vpliv mladih na oblikovanje mladinske politike na lokalnem nivoju na Švedsem
- Udeležba mladih pri razvijanju servisov – prostovoljno delo, zaposlovanje brezposelnih mladih v servisih
- Predstavitev UNGINFO
- Predstavitev projekta INFO POINT EUROPE
- Nacionalni in internacionalni projekti v katere se lahko vključijo mladi Švedi

4. Delavnica za predstavnike info točk za mlade in knjižničarje, ki želijo razvijati servise za mlade kot posebno skupino uporabnikov

Razgovora in delavnice v Središču za mlade se je udeležilo 22 slovenskih knjižničarjev in 7 predstavnikov info točk za mlade. Vsebina razgovora:

- Povezava različnih struktur, ki zagotavljajo informiranje mladih
- Predstavitev UNGINFA
- Predstavitev INFO POIN EUROPE
- Knjižnica kot odprta in demokratična posredovalka informacij

Ob koncu je potekala tudi delavnica, kjer so udeleženci v dveh skupinah poizkušali odgovoriti na vprašanje: "Na kakšen način privabiti mlade v knjižnico in jih kasneje tudi aktivno vključiti v delovanje servisov za mlade?"

Kot zaključek: vsi se zavedamo pomembnosti vključevanja mladih v knjižnice, pogosto pa nas omejujejo pomanjkanje prostora, finančno stanje in nerazumevanje okolja.

5. Obisk Mladinskega centra Celje in InfoČuka – Informacijskega centra za mlade v Mariborski knjižnici

- Mladinski center Celje je bil odprt v poletnih mesecih letošnjega leta. Ukvarjajo se z zelo široko paleto dejavnosti na področju turizma, športa, izobraževanja, kulture, sociale in informiranja. Center deluje v velikem in sijajno opremljenem prostoru in nudi tudi bogate vsebine, čas pa bo pokazal koliko so v centru to dolgoročno tudi sposobni izpeljati v zadovoljstvo mladih Celjanov.
- InfoČuk je bil odprt 9. novembra tega leta kot drugi tak servis za mlade uporabnike v slovenskih knjižnicah po Središču za mlade v KOŽ. Okolje in oprema sta mladim zelo prijazna in verjamejo, da bo center kmalu postal središče doganja za mlade v tem delu Maribora.

V času strokovnega obiska smo naši gostji predstavili še dva naša mednarodno uspešna servisa, ki

delujeta v enoti Delavska knjižnica: Borza znanja in Borza dela.

Ocenjujemo, da je strokovni obisk ge. Sine MacDonald povsem dosegel svoj namen. Na eni strani smo ji prikazali, kako deluje naša lokalna mladinska politika, informiranje za mlade v Sloveniji, mreža info točk za mlade v Ljubljani in servisi za mlade v knjižnicah. In prav zares se nimamo česa sramovati. Na drugi strani pa so različni udeleženci spoznali mladinsko politiko na Švedskem, delovanje mladinskih servisov, možnosti mednarodnih izmenjav mladih in bodoče evropske projekte. In prav zares smo se imeli česa naučiti.

V času obiska smo želeli, da naša gostja sreča in spozna kar največ ljudi, ki se na tak ali drugačen način ukvarajo z mladimi, zato prav lepa hvala vsem za sodelovanje.

Simona Resman

BABICA IN DEDEK PRIPOVEDUJETA,

pravljичni krožek za starejše
v Pionirski knjižnici v Ljubljani

Tečaj bom predstavila bolj podrobno, ker bo morda nekaterim SIK-om v neposredno spodbudo in pomoč, da pripravijo kaj podobnega.

V Knjižnici Otona Župančiča, enoti Pionirska knjižnica, smo v Tednu vseživljenjskega učenja, od 18. do 22. oktobra 1999 organizirali tečaj pravljicarstva za starejše, ki bi želeli otrokom pripovedovati ali brati pravljice. To je bil še en naš prispevek "k družbi za vse starosti" ob mednarodnem letu starejših (naredili smo torej nekaj konkretnega iz zbirke "Babica in dedek pripovedujeta").

Tečaj smo že spomladi prijavili na razpis Andragoškega centra Slovenije in je bil uvrščen med prireditve v času TVU '99, (Novičke, priloga Naše žene). O tečaju smo obveščali le ciljno skupino, ki ji je bil namenjen: na okrogli mizi o "Sožitju med generacijami", 1. oktobra (mednarodni dan starejših), v Cankarjevem domu, smo razdeljevali prijavnice; pisna vabila smo pošiljali v domove starejših na območju Ljubljane in nekaterim posameznikom, ki so se nam že vnaprej javljali.

Tečaj je potekal v pravljčni sobi Pionirske knjižnice, vsak dan od 9. do 12. ure; najprej je bila prezentacija pravljčne ure, v drugem delu pa pogovor oz delavnica s tečajniki. Vsak dan je vodil drug pravljčar: Ida Mlakar (PK), gostja Anja Štefan, gostja Ljuba Jenče, Tilka Jamnik (PK), Tone Obadič (PK). Vsak dan je prišla druga skupina otrok z dvema vzgojiteljicama iz sosednjega vrtca Ane Zihelr.

Tečaja se je udeležilo skupaj 15 tečajnikov (toda ne vsi vse dni in niti ne vsak ves dan!), od tega 2 moška (eden je bil prisoten vseh 5 dni, eden pa le en dan); tečaj je bil brezplačen. Vsi starejši so bili sicer iz "tretjega življenjskega obdobja", le en dan sta bili prisotni dve starejši gospe iz doma starejših v spremstvu svoje terapevtke.

Tečajnikom smo pripravili osnovno informativno gradivo o Knjižnici Otona Župančiča, zgibanko *Babica in dedek pripovedujeta*, seznam strokovne literature, ki ga je pripravila Tanja Pogačar, vodja Centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo v naši Pionirski knjižnici. Vse prisotne smo vsakič postregli le s sokom in bonboni ali piškoti. Vsem sodelujočim v tečaju smo dali "potrdilo" v spomin, tistim, ki so bili prisotni zadnji dan, tudi knjige, otrokom knjižna kazala, bonbone, piškote ...

V Dnevniku je bil objavljen kratek članek s fotografijo (21.10.), v četrtek smo snemali prispevek za oddajo (tudi med izvajanjem pravljčne ure), ki je bila na sporedu na TV Slovenija v petek, 29. 10. 1999.

Otroci, vzgojiteljice iz vrtcev, tečajniki in predavatelji smo bili zadovoljni. Izvedla sem evalvacijo tečaja med tečajniki (nekaterim, ki niso bili prisotni zadnji dan, sem vprašalnike poslala po pošti in dodala frankirano kuverto) in med knjižničarji/pravljčarji iz Pionirske knjižnice.

Kaj so nam sporočili tečajniki? (odgovori na vprašanja v evalvacijski anketi):

Za naš tečaj pravljčarstva so se odločili, ker imajo radi pravljice, radi poslušajo in pripovedujejo pravljice, radi bi se izpopolnili v pripovedovanju; ker bi radi obogatili življenje v domovih starejših, zaradi vnuka in preprosto iz radovednosti. Zato so od tečaja pričakovali dobre pripovedovalce in pravljčno vzdušje, praktične prikaze, izkušnje, kako se pripoveduje in kako se otroci odzivajo. Njihova pričakovanja so bila v celoti izpolnjena in še več, bili so presenečeni in navdušeni. Vsi so tečaj ocenili z oceno "odlično".

Spoznali so predvsem različne pripovedovalce in različne načine pripovedovanja. Prav to, da vsak pripoveduje po svoje, pa je ravno zato dober in prepričljiv, jih je opogumilo za njihovo nadaljnje pripovedovanje. Všeč jim je bilo petje med pripovedovanjem in na primer zvonček ob začetku in koncu pripovedovanja. Navdušili so jih različni načini vključevanja in sproščanja otrok med pravljčno uro. En tečajnik je opozoril, da ne vidijo vsi knjige, ko knjižničar večji skupini otrok pripoveduje pravljico ob ilustracijah in da ima otrok premalo možnosti, da se zazre vanje.

Te izkušnje bodo uporabili pri svojih pravljčnih urah po vrtcih, šolah in knjižnicah, ob pripovedovanju majhnim skupinam otrok (domačih in sosedovih); dom starejših se bo povezal s svojim sosednjim vrtcem.

Vsi bi se podobnih tečajev še udeležili, zahvaljevali so se za čudovita doživetja. So pa predlagali, da bi krožek za starejše preselili kar v dom za starejše, da bi lahko vključili več stanovalcev. Najbrž bi bilo odlično, če bi mogli podobna srečanja spodbuditi med starejšimi in otroki v soseskah večjih mest.

Knjižničarji/pravljčarji iz Pionirske knjižnice imamo vse polno izkušenj, želja in predlogov za naprej; mnoge naše izkušnje nam bodo dobrodošle pri pripravi nadaljnjih podobnih tečajev, če se bomo odločili zanje.

Tečaj pravljčarstva za starejše iz domov bi moral potekati v njihovih domovih. O sodelovanju v domovih za starejše in na kakšen način bi to počeli, bi bilo treba premisliti. Če bi bila to predstavitev ure pravljic za starejše, ne bi bil problem, saj smo tudi sicer včasih že gostovali na kakšni šoli ali v vrtcu. Daljšega tečaja (tedenskega) pa se ne zdi smiselno izvajati.

Terapevtka, ki je spremljala starejši gospe iz doma, je naše ugotovitve potrdila: Težko je v Domu poiskati toliko psihično in fizično sposobne ljudi, da bi zmogli slediti takemu tečaju in seveda tudi nekaj podobnega izvajati. ... Mi si želimo takšnega sodelovanja z vrtci, vendar smo odvisni od sposobnosti stanovalcev.

Tečaj za starejše "s terena" lahko poteka v PK na podoben način, le več in agresivnejše reklame bi bilo potrebno. Ne pozabite, da smo to letos počeli prvič!

Ker je bilo nekaj povpraševanja po našem tečaju, in drugo leto pač ni več *mednarodno leto starejših*, bi tečaj pripravili za vse, ki jih zanima

(torej bi bil uporaben tudi za začetniške šolske in mladinske knjižničarke);

- ohranimo lahko termin Tedna vseživljenjskega učenja, čeprav od Andragoškega centra razen skromnega informiranja in reklame ne dobimo nič (smo pa "in"!); Letos smo to počeli prvič, prihodnje leto pa bi se npr. to od nas lahko že "pričakovalo";
- termin Tedna vseživljenjskega učenja je za šolske in mladinske knjižničarke zelo udaren, deloven, vendar tudi njih lahko pridobimo s t.i. "predprijavami": spomladi (da lahko vključijo v novo šolsko leto) objavimo "predprijavnico" npr. v Knjižničarskih novicah in Šolski knjižnici, na naših strokovnih srečanjih, pošljemo v 60 SIK-ov, povemu vsakemu, ki ga zaslutimo, da ga to zanima ipd.; vnaprej evidentiramo potencialne tečajnike;
- možno je, da tečaja ne naredimo v enem tednu, 5x po pol dneva, kar je po eni strani morda manj naporno, po drugi strani pa zakomplicira organizacijo;
- vedno bi v prvem delu povabili otroke za praktični prikaz pravljčne ure, v drugem delu pa je "delavnica";
- tečaj bi bil lahko zelo podoben letošnjemu, s tem, da se teh reči ne da nikoli dobesedno ponoviti, pa še nekatere druge goste bi vabili: npr. Jelena Sitar in Igorja Cvetka, Zdravka Zupančiča, kakega igralca, pravljčarke iz drugih slovenskih SIK-ov in še koga;
- vključili bi pripovedovalce slepim, gluhim in njihove izkušnje pri pripovedovanju;
- tako bi bil nekaterim letošnjim tečajnikom tečaj lahko "nadaljevalni";
- iz Pionirske knjižnice bi nas tako lahko neposredno sodelovalo manj knjižničarjev - pravljčarjev;

- tečajnikom bi dali možnost, da se vnaprej prijavijo za vse dneve tečaje ali pa izbirajo le tistega pravljíčarja, ki ga (letos) še niso slišali;
- v vsakem primeru je potrebna manjša kotizacija: zastonj = nič vredno; s kotizacijo si zagotovimo udeležbo tečajnikov; pa tudi nekaj stroškov je, ki jih tako lahko pokrijemo.

Odbor Vlade Republike Slovenije, ki je bil imenovan koncem lanskega leta z nalogo, da organizira, spodbuja in spremlja vse aktivnosti, povezane z mednarodnim letom starejših, bo ob zaključku leta starejših pripravil osrednjo prireditev, ki bo 10. januarja 2000 v Cankarjevem domu. Poleg osrednje (državne) prireditve naj bi se pripravil tudi sejem idej, ponudbe in predstavitev dejavnosti za starejše ljudi. Mislim, da se moramo knjižničarji na tem sejmu pojaviti vsaj s skupnim poročilom o tem, kaj smo v tem letu počeli na pobudo zgibanke *"Babica in dedek pripovedujeta"*, ki jo je izdalo in založilo Bralno društvo Slovenije, pri pripravi zgibanke pa sta sodelovali tudi Bralna značka Slovenije in Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska knjižnica. Zato bom te dni poslala v vseh 60 osrednjih splošnih knjižnic prošnjo ali pa kar krajši vprašalnik, da bi opravili evalvacijo akcije *"Babica in dedek pripovedujeta"*. V tem trenutku še nimam predstave, kako bo to skupno poročilo zgledalo; seveda bo to najprej nekakšen zbir, ki pa ga bi bilo potrebno tudi zelo pregledno in privlačno predstaviti. Morda bo v resnici samo drobna publikacija s predstavljenimi konkretnimi primeri: konkretno je namreč dostikrat najboljša spodbuda drugim...

Tilka Jamnik

MEDNARODNA SREČANJA

TAKO DALEČ, TAKO BLIZU

25. in 26. septembra je v mestu Mazara del Vallo na Siciliji potekalo srečanje Meja, vloga kulture in nove meje Mediterana. Obsežen projekt je s sodelovanjem sodelavcev sorodnih institucij organizirala gospa Laura Cappugi, vodja Odseka za bibliografsko dediščino pri Zavodu za kulturno in naravno dediščino in javno izobraževanje in predsednica Bibliotekarskega društva Sicilije.

Predstavniki različnih strok in različnih kulturnih okolij (Tunizija, Francija, Albanija, Sardinija, Sicilija, Furlanija-Julijska krajina, Slovenija ...) smo predstavili svoje pojmovanje meja, poglede na stike med različnimi kulturami in posredovali praktične izkušnje našega večkulturnega vsakdana.

Dvodnevno srečanje je bilo razdeljeno na 5 vsebinskih sklopov: v uvodnem delu je Laura Cappugi spregovorila o razumevanju pojma meja, o multikulturni družbi in problemih, ki jih ta vsebuje, in o nujnosti osveščanja prebivalstva in uvedbi oz. krepitvi interkulture vzgoje v šolah.

Drugi vsebinski sklop je bil posvečen problemu Kosova in Albancev. Zgodovino tega naroda, problem razmerij med Srbi in Albanci in svoje doživljanje večkulturnega Balkana nam je predstavil profesor Zef Chiaramonte.

V tretjem vsebinskem sklopu srečanja smo predstavili vlogo kulturnih institucij v večkulturnih okoljih. Predsednik Zveze italijanskih bibliotekarskih društev Iginio Poggiali nas je seznanil z Resolucijo Evropskega

parlamenta o vlogi knjižnic v sodobni družbi, z določili o knjižnicah v okvirih OZN in UNESCO, osvetlil je sodelovanje Italijanske zveze knjižnic (AIB) z omenjenimi organizacijami, predstavil mednarodne projekte in načrte za sodelovanje s tujimi partnerji. Gospa Miriam Scarabò, predsednica Bibliotekarskega društva Furlanije-Julijske krajine in koordinatorka Tržiškega bibliotekarskega sistema (Sistema Bibliotecario Monfalconese) je predstavila našo obmejno večkulturno realnost, svoje poglede na srečanje dveh kultur ob italijansko-slovenski meji in svoje delovne izkušnje v knjižnicah, kjer že desetletja slovenske in italijanske knjige stojijo na istih policah in zadovoljujejo informacijske potrebe tako italijanskih kot slovenskih in narodnostno mešanih uporabnikov. V svojem prispevku sem povzela različne oblike sodelovanja Goriške knjižnice Franceta Bevka s Posoško državno knjižnico (Biblioteca Statale Isontina) in na osnovi tega primera poskusila definirati "obmejno knjižničarstvo" kot poseben tip knjižničarstva v razmerju do večkulturnega knjižničarstva in tradicionalnega, enokulturnega knjižničarstva. Paola Bertolucci in Piergianni Cocco sta nam predstavila projekt "Sredozemska knjižnica". Ena od iniciativ tega projekta je tudi razstava knjig različnih narodov, ki obravnavajo problem srečanja različnih kultur; trenutno je v razstavo, ki je gostovala že v več mestih po Evropi, vključenih 11 kulturnih področij oz. držav: Albanija, Alžirija, bivša Jugoslavija, Francija, Grčija, Italija, Maroko, Portugalska, Španija, Tunizija in problematika Romov. Laura Cappugi je v tem vsebinskem sklopu orisala projekt ustanovitve multietničnega oddelka in oddelka v arabskih jezikih pri Občinski knjižnici v Mazari del Vallo.

V četrtem vsebinskem sklopu so besedo prevzeli arhitekti. Vito Corte

je govoril o mejah in ograjevanju v arhitekturi v preteklosti in danes. Luigi Biondo je orisal kulturni pomen obnove katedral v mestih Trapani in Mazara del Vallo, Adriana Sarro pa je primerjala islamsko in mediteransko arhitekturo.

Peti vsebinski sklop je prijetno pestril oba dneva srečanja: o mejah, stikih različnih kultur in s tem povezanih usodah posameznikov so prek fotografij in kratkometražnih filmov spregovorili fotografi in režiserji. Pripravljeni sta bili dve razstavi fotografij dveh priznanih italijanskih fotografov (Tano D'Amico in Fabio Caramaschi), ogledali smo si več kratkometražnih filmov različnih avtorjev.

Ob srečanju je bil izdan tudi zbornik s prispevki referentov (žal v njem ni vseh prispevkov, med njimi tudi ni za nas zelo zanimivega prispevka gospe Miriam Scarabò), obogaten s številnimi fotografijami, pospremljenimi s skrbno izbranimi odlomki literarnih besedil avtorjev različnih narodnosti (Ivo Andrič, Predrag Matvejević, Elias Canetti, Claudio Magris ...). Zbornik zaključuje izbor iz bibliografije z večkulturno problematiko (problemi emigrantov, rasizem, kulturno prilagajanje ...), ki ga je pripravila Diana Sergio. Zbornik srečanja bo kmalu dostopen v Goriški knjižnici Franceta Bevka.

Zakaj se je takšno srečanje dogajalo ravno v Mazari del Vallo? Mazara del Vallo je mesto na jugozahodu Sicilije s približno 55.000 prebivalci, v tem mestu že stoletja ob italijanski večini živi avtohtona tunizijska skupnost. Vsakdanjemu stiku dveh tako različnih kultur smo se na srečanju približali s posebej za to priložnost posnetim 20-minutnim filmom "Così vicini, così lontani" (režija Gianfranco Pannone in Tarek Ben Abdallah), s katerim smo podoživljali osebne zgodbe tunizijskih priseljencev v Mazari z vsemi nujnimi negativnimi

IZOBRAŽEVANJE KNJIŽNIČARJEV V REPUBLIKI MAKEDONIJI

in pozitivnimi spremnimi pojavi, ki jih vedno prinaša vsako srečanje dveh različnih kultur.

Tudi mi na obmejnem področju živimo v vsakdanjem stiku dveh kultur, italijanske in slovenske, tudi za ta stik dveh kultur veljajo določene zakonitosti, ki jih knjižnice na obmejnih področjih vključujemo v svoje delo.

Knjižnice naj bi postale oaze interkulturalnosti (izraz poudarja enakopravnost vseh sodelujočih partnerjev različnih kultur, v nasprotju s kulturno toleranco, ki ima prizvok nekakšnega "strpnega prenašanja" drugačnega brez aktivnega sodelovanja obeh partnerjev), prostor, kjer soočenje z drugačno kulturo ni zopni nebodigatreba, pač pa izziv za osebno rast. Osnova takšne osveščenosti je poznavanje drugega, zato je bil dragocen del srečanja zame prav sodelovanje z gospo Scarabò in njena predstavitev še vedno ne dovolj znanih knjižnic s slovenskim gradivom na drugi strani meje.

Zavest o globalizaciji in spreminjanju narodnostne strukture kot posledici ekonomskih migracij je v nekaterih drugih strokah (npr. v šolstvu) že prisotna in bibliotekarstvo naj ne bi zaostajalo. Prav zaradi razvijanja takšne zavesti so srečanja, kakršno je bilo srečanje Meja, vloga kulture in nove meje Mediterana v Mazari del Vallo, dobrodošla.

Organizatorji so poskrbeli, da je bil prijeten tudi neuradni del našega sicilijanskega vikenda - neformalni klepeti, pristen sicilijanski dialekt, kulinarčne specialitete, tipična vina, večerni sprehodi po khasbi in po nabrežju Mazare, topel veter iz Afrike in mediteranska prijaznost bodo še dolgo odmevali v naš mali vsakdan nekje na severu Mediterana.

Boris Jukić

V Skopju je 29. in 30. oktobra potekala okrogla miza o problematiki izobraževanja makedonskih knjižničarjev. Okroglo mizo sta organizirala Narodna in univerzitetna knjižnica "Kliment Ohridski" in Društvo bibliotekarjev Makedonije, omogočila pa Zavod za odprto družbo Makedonija in Zavod za odprto družbo Budimpešta. Organizatorji so na okroglo mizo povabili predstavnike makedonskih knjižničarjev, skopske univerze in goste-eksperte iz tujine, ki se v posameznih državah ukvarjajo z izobraževanjem knjižničarjev. Cilj okrogle mize je bil, da delovna skupina na osnovi izkušenj posameznih držav in po proučitvi stanja in možnosti v Makedoniji, pripravi izhodišča za sistem izobraževanja knjižničarjev v Makedoniji. V delovni skupini za pripravo izhodišč smo z makedonskimi kolegi sodelovali gostje iz Nemčije, Norveške, Hrvaške, Bocvane, Estonije, Bolgarije, Velike Britanije, Jugoslavije in Slovenije. Iz Slovenije sva bili na okroglo mizo povabljeni s kolegico mag. Zdravko Pejovo.

Makedonsko knjižničarstvo se je začelo organizirano razvijati šele po drugi svetovni vojni. Bogata pisna kulturna dediščina (zlasti rokopisi neprecenljive vrednosti, iz obdobja med 10. in 12. stoletjem) so bili neustrezno hranjeni v samostanskih knjižnicah, nič bolje pa se ni godilo novejšemu knjižničnemu gradivu. Zaradi različnih zgodovinskih in političnih razlogov je bil onemogočen tudi razvoj knjižničarstva. Problematika izobraževanja je predmet intenzivnih razprav makedonskih knjižničarjev najmanj zadnja tri desetletja, žal pa jim kljub dobri volji in najboljšim namenom do danes ni uspelo vzpostaviti nobene organizirane oblike izobraževanja. Knjižničarji so si

enotni, da brez ustrezno izobražene- ga in usposobljenega kadra ne bodo sposobni slediti potrebam hitro spreminjajočega se okolja knjižnic, žal pa sami ugotavljajo, da pri svojih prizadevanjih ne morejo izstopiti iz "začaranega kroga" poskusov in ne- uspehov. To seveda ne pomeni, da se po drugi svetovni vojni makedon- ski knjižničarji sploh niso izobraže- vali, pomeni, da jim nobene izmed možnih oblik ni uspelo institucionali- zirati.

Makedonsko bibliotekarsko druš- tvo je že leta 1953 pripravilo pro- gram strokovnih bibliotekarskih izpi- tov, leto kasneje pa je bila imenova- na državna izpitna komisija. Stroko- vne izpite so izvajali neprekinjeno vse do leta 1965. Po uspešno opravljenem strokovnem izpitu so kandi- dati pridobili nazive: knjižničar, višji knjižničar in bibliotekar. Le eno leto pa je bilo knjižničarstvo uvedeno kot predmet v učnem programu srednje pedagoške šole v Skopju ter na po- budo Društva bibliotekarjev ponovno za eno leto (1957/58) v študijske programe nekaterih višjih pedagoš- kih šol.

Zakon o knjižničarstvu iz leta 1965 je strokovne bibliotekarske izpite ukinil, Makedonija pa je pos- tala edina izmed bivših jugoslovan- skih republik, ki ni imela nobenih predpisov glede izobraževanja knjiž- ničarjev. Prve razprave o nujnosti sistematičnega izobraževanja makedonskih knjižničarjev so potekala v okviru projekta NATIS na začetku sedemdesetih let, kasneje pa v okvi- ru Društva bibliotekarjev Makedonije (npr. posvetovanje leta 1985). Na- rodna in univerzitetna knjižnica pa je neuspešno dajala predloge za pono- vno uvedbo strokovnih izpitov ter pripravila posodobljen program zan- je. Že leta 1982 so Makedonijo obi- skali eksperti UNESCO-a, proučili stanje in predlagali nekaj modelov izobraževanja, s poročilom pa so bili

seznanjeni vse pomembnejše držav- ne ustanove. V študijskem letu 1982/83 je Oddelek za primerjalno jezikoslovje Filozofske fakultete v Skopju pripravil program posebne usmeritve - bibliotekarstvo, ki naj bi obsegal 4 temeljne predmete. Študij žal nikoli ni bil uveden. Je pa raz- vojni oddelek nacionalne knjižnice pripravil program za predmet knjiž- ničarstvo, ki je bil uveden v 12 sre- dnjih šol po šolski reformi leta 1982. Po zaključku študija so dijaki dobili naziv knjižničar. Ob ponovni reformi šolskega sistema deset let kasneje, je bil učni program za knji- žničarstvo ukinjen.

Projekt SZTI (Sistem znanstvene- ga in tehničnega informiranja) se je začel v Makedoniji izvajati leta 1996 in v njegovem okviru je bila izposta- vljena tudi nujnost izobraževanja osebja knjižnic ter pripravljene ustre- zni predlogi. Tudi te pobude se niso realizirale v praksi. Številne študije so bile izdelane tudi v okviru projek- tov PHARE/Tempus, s finančno podporo Zavoda za odprto družbo pa so bili makedonskim knjižničar- jem omogočeni mnogi študijski obi- ski oz. izpopolnjevanja v tujini.

Od leta 1996 dalje se s problema- tiko knjižničarskega izobraževanja intenzivno ukvarja komisija za izob- raževanje in kadre pri Društvu biblio- tekarjev Makedonije. Izdelala je pre- dlog oz. program strokovnih izpitov ter program 6-mesečnega tečaja (755 ur) za kandidate, ki pa še čaka na odobritev s strani Ministrstva za kulturo. Društvo posebej poudarja pomen permanentnega izobraževa- nja in skupaj z nacionalno knjižnico je bil pripravljen projekt za sodobno računalniško učilnico, ki so ga ures- ničili s pomočjo sredstev Zavoda za odprto družbo. Minulo leto pa je na- cionalna knjižnica pripravila nov pre- dlog za sistem pridobivanja strokov- nih kvalifikacij in program strokovnih izpitov, vendar žal tudi ta predlog še

ni bil sprejet. Edina oblika pridobivanja knjižničarskih znanj so tako še vedno različni tečaji, seminarji ipd. ter študijski obiski tujih knjižnic. Makedonski kolegi so zato želeli, da jim gostje iz tujine predstavimo modele knjižničarskega izobraževanja in svoje izkušnje pri izvajanju različnih oblik izobraževanja ter jim ob koncu okrogle mize svetujemo, kakšen model bi bil najprimernejši za njihove razmere.

Razmere v Makedoniji (tako ekonomske kot politične) so žal precej drugačne, kot npr. v Sloveniji. Gospodarstvo čuti posledice izgube bivšega jugoslovanskega trga, pa tudi dolgotrajnih pretrganih komunikacij z nekdanjimi jugoslovanskimi republikami zaradi vojnih operacij na njihovih ozemljih. Številna podjetja so klonila in število nezaposlenih se je zelo povečalo, obdelane kmetijske površine so se zmanjšale. Makedonija je tudi v političnem smislu dokaj »nesrečna« država, saj je njen geopolitični položaj takšen, da sam po sebi povzroča politično nestabilnost in stalen strah pred prihodnostjo. Njeni sosedi Makedonija in Bolgarija nista pozabili na ozemeljske oz. asimilacijske pretenzije. Severna sosednja z Miloševićevim režimom prav tako ni dejavnik stabilnosti, precejšen del meje pa si deli s Kosovom (Skopje je od meje oddaljeno samo 23 km). Multinacionalna sestava prebivalcev in prisotnost različnih religij pa deluje kot zažigalna vrstica na eksploziv, ves čas se bojijo, da se bo prižgala... "Prave" Makedonce zelo skrbi dejstvo, da jih je vedno manj in da se delež drugih povečuje, zlasti Albancev. Številna politična razhajanja med političnimi strankami pa so sploh stalnica v makedonskem političnem življenju. V času našega bivanja v Skopju so potekale ravno volitve novega predsednika in v razgovorih z ljudmi na cesti, po trgovinah, na trgu... si lahko razbral,

da so dokaj zbegani, če vprašanje nanese na prihodnost te dežele. Nekateri so bili zelo zaskrbljeni, če bo zmagal predstavnik VMRO, saj naj bi to pomenilo "pobolgarjenje Makedonije", druge je skrbelo nevarnost zmage liberalcev, ki bi deželo "prodali" zahodnim kapitalistom. Kot vemo, do izvolitve novega predsednika še ni prišlo.

In če se ozremo še na knjižnični sistem, bi lahko rekli, da je mreža knjižnic slabo razvita (zlasti splošnoizobraževalnih), večinoma so tehnološko in komunikacijsko zelo slabo opremljene, ustrezno strokovno usposobljenega kadra nimajo. Med prebivalstvom je velik delež nepismenih in med tem, ko se mi pogovarjamo o vlogi knjižnic pri informacijskem opismenjevanju prebivalstva, pri njih mnogi niti knjig ne iščejo, saj jih ne znajo prebrati... Zato imajo tisti knjižničarji, ki si želijo stanje spremeniti, zelo težke pogoje za to in so njihovi naporu občudovanja vredni (ob plači, ki npr. v nacionalni za visoko izobrazbo znaša 300 DEM in cenah, ki so večinoma primerljive z našimi, je pač težko vztrajati pri "idealih"). V razpravi o nujnosti vzpostavitve formalnega izobraževanja knjižničarjev v Makedoniji in naših predlogih, da naj si čimprej (s študijem v tujini) ustvarijo skupino habilitiranih učiteljev, smo bili priča dvomom, da je to sploh možno. Le kdo bo študiral, če se mu potem to nič ne pozna pri plači? Kako bo prišel do sredstev za študij? Hkrati pa se zavedajo, da brez ustrezno usposobljenega kadra ne bodo mogli spreminjati obstoječega stanja. Zato je bilo izpostavljenih kar nekaj dilem glede najbolj primernega modela izobraževanja: dodiplomski ali podiplomski študij ali oboje, univerzitetni študij ali študij na nižjem nivoju, enopredmetni ali dvopredmetni študij, študij v okviru Filozofske fakultete – Oddelka za primerjalno

jezikoslovje (ki že ima izdelan predlog za usmeritev bibliotekarstvo) ali v okviru katere druge fakultete...

V priporočilih, ki smo jih izdelali ob zaključku okrogle mize, smo na prvem mestu poudarili, da časa za razmišljanje ni in je treba izgraditi sistem izobraževanja knjižničarjev pač v razmerah kot so. Predlagali smo, da na eni strani vzpostavijo univerzitetni študij (zaenkrat na dodiplomskem nivoju in tam, kjer je najhitreje možno), da najdejo možnosti za magistrski in doktorski študij v tujini (npr. s pomočjo tujih štipendij), da pa hkrati ne pozabijo na sistem permanentnega izobraževanja knjižničarjev. Pomembno se nam je zdelo tudi, da poskušajo knjižničarji čimveč naporov vložiti v izobraževanje uporabnikov (če ne bodo "ustvarili" uporabnikov, ne bodo imeli komu ponujati storitve) in začeti s široko akcijo uvajanja programov informacijskega opismenjevanja že v osnovne šole. V prvi fazi izgradnje sistema izobraževanja bi bilo najbolje, da potrebna izhodišča in napotke za kasnejše akcije makedonski kolegi pripravijo skupaj z enim ali dvema ekspertoma iz tujine. Izkazalo se je, da sva jim s kolegico Pejovo v primerjavi z drugimi gosti iz tujine nekako "najbližji", saj razumeva razmere, v katerih delujejo, razumeva njihov jezik (Zdravka ga seveda obvlada aktivno), bereva lahko gradiva v makedonščini, pa še naša prizadevanja na področju izobraževanja knjižničarjev in uporabnikov so jim mogoče bolj "domača", kot pa tista iz zahodnih držav. Zato seveda upa, da se bo naše sodelovanje nadaljevalo. Želijo pa si seveda tudi boljše sodelovanje s slovenskim bibliotekarskim društvom in slovenskimi knjižnicami.

Čisto na koncu pa bi želela omeniti, da tako prijaznega sprejema in tako ljubeznive skrbi za nas med našim bivanjem v Skopju, verjetno ni

hče izmed nas še ni doživel nikjer drugje.

Melita Ambrožič

FINSKI TANGO

Poročilo iz Helsinkov '99

Slovenija ni spadala ravno med najbolj bogate dežele; ko so se drugod po Evropi začeli pojavljati prvi računalniki v knjižnicah, si mi tega nismo mogli privoščiti. Mogoče je bila to za nas sreča, ker ko kasneje strojna oprema ni bila več problem in smo začeli razmišljati o tem, kako bi organizirali ustrezno mrežo, so evropske dežele že storile prve korake v avtomatizaciji svojih knjižnic in pri tem prve napake: vsaka si je po svoje zamišljala sistem, vsak sistem je zahteval svoj format zapisa. Ker pametni ne ponavlja napak - toliko bolje, če jih delajo drugi - smo se mi le-tom torej izognili in naredili učinkovit enoten knjižnični in informacijski sistem na zanesljivih strojih - ki ga financira država, vzdržuje pa IZUM - Evropa pa se medtem spopada s težavami, kako poenotiti različnosti in povezati knjižnice v enoten sistem.

Deloma je bil tudi to razlog, da je Suomen kirjatoiseure, Finska zveza knjižnic v dnevih od 10. do 13. oktobra 1999 organizirala mednarodni seminar Knjižnice in njihovo povezovanje v Evropi '99 : kvalitetna skrb za uporabnika in učinkovitost javnih knjižnic. Glavni namen seminarja naj bi bilo posvetovanje o vlogi knjižnic v sodobni družbi, skušati ugotoviti, kako priti do učinkovitejših splošnih javnih knjižnic v Evropski uniji in v drugih delih Evrope; na seminar je bilo povabljen še nekaj držav, tudi Slovenija (naj bo nam tem mestu zahvala kolegom iz Izuma, ki so mi

pomagali s skrbno izbranimi aplikacijami), da poleg finske predstavijo svoja nacionalna povezovanja knjižnic v mreže. Ker je v istem mestu vzporedno potekal sejem o novih medijih v knjižnici, je bilo vabilo toliko bolj vabljivo.

Srečanje se je v resnici začelo že v nedeljo, ko so nam razkazali mesto, poskrbeli, da smo povohali finsko kulturo v hiši Aleksisa Kivija – tam so peli njegove pesmi – in dali okusiti njihovo hrano. Naslednjega dne v Lasipalatsi Media Centru pa se je začelo zaresno delo.

Celotno dogajanje bi lahko strnili v štiri sklope: celostna predstavitev finskih knjižnic, njihovega sistema in njihovega gledanja na to, kaj je in kaj naj bi bila knjižnica; predstavitev posameznih držav, kako pri njih rešujejo problem povezav knjižnic; okvirni program EU in povezovanje knjižnic, demokratična pravica do tiskane besede; zadnji sklop je potekal na terenu, obisk knjižnic.

Da Finci ne jemljejo stvari z levo roko, je pokazala gospa Mirja Ryyänen, članica finskega parlamenta; to je ženska, ki ve, kaj hoče, in ki to skuša doseči na najširši ravni, s sklepi in zakoni, ki naj zavezujejo; stvari naj se torej urejajo od zgoraj. Informacijska družba zahteva prevrednotenje položaja in namena vseh ustanov, ki delajo z informacijami, znanjem in kulturo; pri tem so bile doslej knjižnice bolj obrobne pomena. Stvari pa se spreminjajo, nekaj prav po zaslugi omenjene dame, ki se je prijelo ime gospa Knjižnica: knjižnice so postale ključni elementi prostega dostopa do informacij, kar pa je temeljno za razvoj informacijske demokratične družbe. Evropski parlament je oktobra 1998 sprejel poročilo Vloga knjižnic v sodobni družbi, to je prva listina v Evropski uniji, ki govori o knjižničarstvu.

Svetovalka ministra za kulturo Barbro Wigell-Ryyänen nam pove, da so Finci sprejeli svoj prvi zakon o knjižničarstvu leta 1921 – med tem in zadnjim iz 4. decembra 1998 jih je bilo še nekaj; zakon mora slediti spreminjajočim se zahtevam družbe ... Pri tem nekaj statistike: na Finskem imajo 970 javnih knjižnic, 80% je že avtomatiziranih, polovica teh ima dostop do svetovnega spleta. Po zakonu naj bi vsaka občina poskrbela za svojo knjižnično in informacijsko službo.

Tudi naslednja dva govorca sta govorila o projektu, ki naj posamezna področja oziroma celo državo združi v virtualno knjižnično omrežje, ustvarili naj bi kar največ povezav do posameznih knjižnic; če se prijavimo na www.publiclibraries.fi – kreirata ga Helsinška mestna knjižnica (mimogrede, knjižnica ima 500.000 enot gradiva in je centralna knjižnica za javne knjižnice na Finskem; morda bi si veljalo še zapomniti besede direktorice Mestne knjižnice Maije Berndtsonove, da je denarja povsod dovolj, le znati ga je potrebno pobrati) in Zavod za znanost – se bomo od tu lahko povezali s katerokoli od 81 knjižnic, vključenih v sistem. Med drugim naj omenim zelo zanimivo možnost s tega naslova, Vprašaj knjižničarja; vsakdo lahko vpraša ali zastavi problem, ki ga bo kateri od knjižničarjev v sistemu razrešil in poslal odgovor po elektronski pošti.

Zgleden primer dobro urejene notranje mreže z možnostjo dostopa prek interneta je knjižnica v Tampereju; bralci lahko prek spletnega omrežja od doma podaljšujejo izposajo ali rezervirajo gradivo, knjižnica pa jim tudi pošilja sezname novosti prek elektronske pošte.

Prav pred nosom smo imeli poleg kavarne, slaščičarne, restavracije, knjigarne tudi virtualno knjižnico, katere direktor Erkki Luonasvuori

(spominjamo se ga iz Bohinja) ure in ure presedi za izposojnim pultom med delavci in uporabniki in prisluškuje njihovim najtanjšim zahtevam; vsak od uporabnikov ima lahko elektronski naslov, uporablja urejevalnik besedil in druga programska orodja, na istem računalniku lahko pluje po internetu, gleda televizijo, uporablja CD-rom ..., veliko je somalskih obiskovalcev, ki si tu dopisujejo s svojimi in poslušajo svoj radio ...

Drugi sklop so bile predstavitve regijskih in nacionalnih knjižničnih in informacijskih mreženj. Najprej Slovenija. Tu so stvari preproste, Cobiss, vzajemnost, online komunikacija med lokalnimi sistemi in osrednjim računalniškim sistemom (hostom), na strojih VAX in Alpha z operacijskim sistemom Open VMS, povezava prek interneta, uporaba protokolov TCP/IP in DECNET (sprva so bile v tem sistemu vse jugoslovanske nacionalke in je predstavljala zrušitev Jugoslavije zanj veliko škodo, ker je bila nekdanja država vrelec različnih bogatih kultur in s knjižničarstvom in informatiko povezanim znanjem), pa je navkljub preprostosti padlo vprašanje o vmesnikih, kar kaže na to, kakšne težave imajo sami.

Da je temu res tako, je pokazal kolega iz Italije Genovčan Antonio Scolari. Italijanska Nacionalna raziskovalna mreža GARR (www.garr.net) povezuje ne le italijanske raziskovalne mreže, ampak tudi druge evropske, pri katere projektih aktivno sodeluje, in glavne svetovne raziskovalne mreže (tudi Arnes), hkrati pa je to tudi hrbenica italijanskih knjižnic, tudi javnih, ki sodelujejo pri projektih univerzitetnih knjižnic. Za uporabnika bolj zanimiv je SBN (www.sbn.it), nacionalni knjižnični servis, ki ponuja dostop (OPAC) do centralnega kataloga sodobnih knjig (2,9 mio naslovov, 6,8 mio enot), starejših tiskov, glasbe-

nih del, rokopisov, sive literature in člankov. V tem projektu sodeluje več ko 850 knjižnic, od nacionalke do javnih. Ena od težav, ki jih zdaj razrešujejo, je vzpostavitev mednarodnih standardov, l. 1996 osnovani OPAC že upošteva bibliografski format UNIMARC. Poleg tega si posamezna mesta in province ustvarjajo svoje sisteme, večina dopušča vpogled v svoje kataloge, tu in tam je potrebno za to dejanje posebej naložiti programsko orodje. Ker so Italijani naši sosede, še nekaj naslovov: Trentino (www.provincia.tn.it), Ravenna (www.racine.ra.it), goriški sosede v Tržiču, Monfalcone (www.ccm.it) ... Za konec njegovega izvajanja samo še naslov Italijanske zveze knjižnic (www.aib.it) in pripomba, da se Državna knjižnica v Gorici, največja in najstarejša v tem delu (njena zgodovina se je začela že za časa stare Avstro-Ogrske), še ni odločila, da bi svoja nedrja ponudila na ogled v avtomatizirani obliki.

To bi lahko bil primer, kaj in kako se knjižnice na Zahodu preoblikujejo in prilagajajo novih zahtevam; manjše države lažje premagujejo težave kompatibilnosti, tako Marc Storms napoveduje uporabo interneta v vseh javnih knjižnicah, govori seveda samo za svoj del Belgije, za Flandrijo, vendar naravnost briljira, ko prikazuje projekte, ki kažejo na to, da se intenzivno ukvarja z uporabnikom in njegovimi zahtevami, da ga razume in da mu zelo elegantno stopa naproti. V tej smeri problem zelo prefinjeno razdela njegova kolegica z Nizozemske, resnična svetovljanka Marian Koren; knjižnice naj služijo skupnosti, pravi, knjižnica je edini prostor, kjer se človek še počuti varnega, vendar naj knjižnica ne bo njegov suženj, temveč podpora, prijatelj, kjer naj bi dobil prvo orientacijsko informacijo, pomaga mu, da prerese lokalno razdrobljenost in se pripravi na evropske razsežnosti, na

evropski knjižnični center. Vsekakor je potrebno poskrbeti, da ohranimo kulturno dediščino narodov, pravi med drugim Bernard Smith, šef enote Evropske komisije za aplikacijo kulturne dediščine, le-ta naj bo vsem dostopna, mednarodna in naj bo po koncu projekta še živa. Komisar je pokazal široko razgledanost in poznavanje informacijskih tehnologij; z namenimi in načini dela se spreminjata izobraževanje in vzgoja, iz tega pa vsekakor nastaja drugačna družba, zato ne moremo več govoriti o IT, ampak o ITD, informacijski tehnologiji družbe. Kakšen je program Enote, si je moč ogledati na www.echo.lu/digicult.

Preostali del so zapolnila poročila o tem, kako po Evropi rešujejo demokratično pravico do tiskane besede. Padlo je veliko, predvsem pragmatičnih nasvetov; ker je pragmatičnost predvsem velika vrlina Američanov, smo dobili nekaj njihovih ocvirkov: bodi kratek, bodi prepričljiv, konkreten, vljuden, vendar tudi prisluhni, sočustvuj ...

Kakorkoli že, povzetek bi bil: res so potrebni zakoni, standardi, projekti in priporočila, osnovno pa je vsekakor, da knjižničarji vemo, kakšna sredstva so nam na voljo in kaj bi radi, potrebna je jasna podoba o položaju in vlogi knjižnice, njenega gradiva in informaciji o tem gradivu in drugih stvareh ... Ni je več stvari v družbi, ki bi danes lahko šla mimo knjižnice.

Iz ogleda knjižnic, ta je bil zadnji sklop tega seminarja, bi potegnil dvoje značilnosti, ki našim očem izstopajo: uporabniku prijazno okolje in svetloba. Deli knjižnice, prostori, ki so namenjeni izključno bralčevim očem in njegovemu počutju; japonski vrt s peščeno rumeno svetlobo, rastlinjem in potokom, ki pritajeno žuborlja, stekleni park s študijskimi mizicami med zelenjem in bazenčkom poleg (študentje dobijo ključ pri

pultu, tako da tu lahko v miru študirajo); tu je svetloba drugačna. Vsekakor veliko svetlobe. Začuden obstaneš, ko vidiš, kako znajo Finci, ki jih je narava prikrajšala za svetlobo, ujeti kar največ te božje danosti in jo razpršiti v najmanjše koticke. Kakor si začuden, ko iz drobca razkriješ, da je teh pet milijonov Fincev narod z identiteto, narod, ki si privoščiči svoj, finski tango. Te dni so namreč v Helsinkih vrteli Tango Carlosa Saura, izbrušen film in izpiljen ples, ki sem si ga že dolgo želel ogledati, vendar sem se odločil za ples in pivo v živo; in tam v tisti dvorani sem še vedno gnjavil Erkkija s tem, kako imajo tu urejeno katalogizacijo, da imajo na Danskem na primer Bibliografski inštitut ..., a je gorečnost počasi le utonila v finskem pivu, ob glasbi, plesu ..., počasi sem ugotovil ..., saj tu vendar plešejo tango, sem rekel na glas, celo noč samo tango, in Erkki, ta Finec, govori samo špansko, in nič več ne jeclja ... Finski tango, ples z zgodovino in kulturo, davnimi sagami, tudi laponskimi ...

Boris Jukić

PREDSTAVLJAMO VAM

NEMŠKA ČITALNICA

Nemška čitalnica, ki kot samostojni oddelek CTK deluje v Ljubljani že četrto leto, z letošnjim novembrom občutno povečuje odpiralni čas za bralce. Odslej jih bomo pričakovali **med ponedeljkom in četrtkom**

od 9 – 18.30 ter v petek od 9 - 14.

Nemška čitalnica domuje v drugem nadstropju prizidka stolpnice TR/3, na Trgu republike 3. Njena ustanoviteljica sta na podlagi dogovora med slovensko in nemško vlado Centralna tehniška knjižnica ter Goethe-Institut. Njen namen je posredovanje aktualnih informacij z nemškega govornega področja. Na voljo imamo knjige z različnih strokovnih področij, več kot 40 časnikov in časopisov, ter kopico CDjev, videokaset in tečajev nemškega jezika (knjige z zvočnimi ali z videokasetami za domače učenje nemščine).

Imamo vsem dostopni priključek na internet in COBISS, obiskovalci lahko uporabljajo CD-ROMe, gledajo filme, poslušajo CDje in kasete ali pa brskajo po časopisu in študirajo. Večino gradiva izposojamo na dom, vpis je preprost (z osebnim dokumentom) in brezplačen.

Za informacije je na voljo tel. št. 176 37 24, kjer se lahko dogovorite tudi za obiske skupin, za osnovno predstavitev pa priporočamo ogled <http://intranet.ctk.uni-lj.si>, kjer kliknete na našo ikono. Vse gradivo je v nemškem jeziku - od poenostavljenih literarnih izdaj pa vse do strokovnih publikacij. Leposlovna dela nudijo pregled sodobne nemške književnosti.

Brane Čop

VELIKI MEHANIČNI BIBLIOTEKAR V KATOVICAH

V prilogi Gazete Wyborcze, enega najbolj branih dnevnikov na Poljskem, enega najbolj elegantenih časopisov, katerega urednik je na Poljskem najbolj neodvisni novinar s prenicljivim peresom Adam Michnik

(pri nas v prevodu Nika Ježa Skušnjavec našega časa), je bil objavljen zelo obsežen članek o Šlezjski knjižnici v Katovicah, z veliko prepričljivega slikovnega materiala. Stvar je bila videti zanimiva, posebej za knjižničarja, zato je sva se s prijateljem Nikom najavila, se predstavila za štipendista poljske vlade in povedala, da naju stvar zanima. Tako sva bila povabljeni in povabilo se je spremenilo v en mesec dolgo bivanje in spoznavanje malce drugačnega življenja v knjižnici.

Naslednjega dne zjutraj sva pred stavbo, preden jo odprejo, torej narediva obhod. Stavba vsekakor izstopa, je drugačna. Nad njo je staro mestno pokopališče, v okolici so sodobno zgrajene poslovne stavbe, okrog je park s potkami in klopami. Knjižnici pripada površina nekako dveh hektarov, uporabne površine je 17000 m², prostornine, kar ni nepomembno, kot se bo izkazalo, pa je 81000 m³; v skladiščih je 52 tekočih kilometrov polic, v številkah je to 2 milijona enot (knjižnica ima pravico do obveznega izvoda vojvodstva; pravico do obveznega izvoda vse poljske produkcije ima Narodna knjižnica v Varšavi), velik del tega že računalniško obdelan. V čitalnicah imajo 220 sedežev, stalno zaposlenih je nekaj čez 170, potrebovali pa bi jih 220. Številke so kar podobne našemu Nuku.

Stavba, čeprav izstopa iz okolja, je vendarle oblikovana tako, da kljubuje dnevniško izmenjujočim se modnim muham. Je simetrično logično zasnovana, čistih asketskih oblik. Že na prvi pogled je vidna simbolika arhitekture; griček, na katerem stoji, je podoba nekakšne zelene vzpetine jalovišča, skladiščni stolp na sredi spominja na rudniški jašek, stavba v nekaterih detajlih spominja na staro Šlezjsko knjižnico, v kateri je pozimi pihalo in te je ob oknih navkljub centralni kurjavi pošteno zeblo. Smo

vsekakor v Šleziji. Prvi vtis je torej dober; pomislim, da je moral biti direktor, ki jo je gradil, zelo iznajdljiv človek; v času, ko zaradi denarne stiske na Poljskem zapirajo knjižnice, on zgradi novo, sodobno - mimoregrede, gradnja je trajala sedem dolgih let – in res, če v tujini srečaš Poljaka, bo poznal ime direktorja, Jana Malickega.

Drugi dan ga ni bilo koticčka v knjižnici, kamor naju ne bi peljali, in ne podrobnosti, ki bi nama lahko ušla, pa kavica, pa stisk roke pana dyrektora, ponudili so nama kabine-te, ki jih še niso uporabljali itd ... Vse na moč vljudno, prijazno in ustrezljivo; kasete za poljščino, ki sem jih že nekaj let iskal, ker so razprodane, je uspelo izbrskati Aneti, vodji informacijske službe, iz nekega zapraščenega kota Poljske ...

Na kratko najprej o tej knjižnici. Sama stavba, na pogled ne tako ogromna, ima 15.000 m² površine in je lepa, od zunaj nekakšen kubus, kompaktna gmota, kombinacija belega in rjavega betona in velikih površin modrega stekla, skozi katero se sončna svetloba enakomerno razliva po vseh prostorih; nevsiljivo je vgrajena v okolje, travnik z zimzele-nim rastlinjem se iz parka vzpenja do prvega nadstropja. Zasnovana je tako, da imajo vsi prostori, to so predvsem čitalnice raznih zbirk (vsaka od čitalnic ima veliko pisarno, kamor se delavci umaknejo, da postorijo to in ono, da kaj odložijo, intima skratka) svetlobo od zunaj, vendar ne neposredno, v atrije tudi ne dežuje, ker se zgornji deli pnejo nad nje in tvorijo nekakšno streho, celo v kleti je dnevna svetloba; kot bi bila v vseh prostorih nebeška svetloba in v normalnih vremenskih pogojih umetna ni potrebna.

Potem, če gremo po vrsti, izdelava in oprema. Uporabljali so najso-dobnejše materiale, vse pa je izdelano ena a, predvsem so dela izvajala

tuja podjetja, vendar funkcionira tudi tisto, kar so naredili domači proizvajalci, torej brezhibno. S kolegom nisva našla enega samega kiksa, nobene šlamparije, niti na stranišču, kjer se to najprej pokaže: izplakovalnik, ogledala, prezračevanje, ki se vključi, ko vstopiš, vedno dovolj papirja na voljo ... Pohištvo je iz polnega masivnega lesa, po vsej stavbi enotno, kar pomeni, da so vsi stoli, kjerkoli že so, enako oblikovani, v uglasienih barvah. Poskrbljeno je tudi za primer, ko bi se morebiti kdo šel Herostrata, ki je leta 356 pr. n. š. zažgal svetišče boginje Artemis v Efezu; zgrajena sta dva bazena z vodo, ki bi požigalcu pokvarila veselje.

Kako je s strojno opremo, računalniško seveda. Knjižnica je avtomatizirana, kar pomeni, da skušajo vse gradivo vnesti v računalnik, da pa imajo še veliko nevnesenega, situacija precej podobna naši. Imajo pa dvajset terminalov, prek katerih lahko preiskujejo po lastnem gradivu, štirje računalniki so taki, ki se obnašajo kot PC in kjer lahko tudi uporabljajo CD-rom; po njihovem mnenju bi potrebovali še enkrat toliko računalnikov. Obdelujejo samo monografije, za članke je potrebno brskati po klasičnih katalogih. Nekatere knjižnice, predvsem univerzitetne, imajo urejen dostop do preostalih (že avtomatiziranih) univerzitetnih knjižnic v državi, tu za zdaj to še ni mogoče. Vse knjige so zaščitene in vse izhode vseh čitalnic varujejo alarmne naprave. V določene prostore, predvsem obdelavo, je moč samo s posebno kodo. V vseh čitalnicah je možno fotokopirati s pomočjo izkaznic, ki imajo vgrajen vrednostni čip.

Kako je videti njihov sistem. Je zaključen, iskanje je možno samo po njihovem gradivu, torej je to zaprt sistem, vendar so iz tega naredili nekaj zelo omembe vrednega; na-

čeloma je to skladiščni sistem in uporabniki nimajo neposrednega dostopa do gradiva (znanstvena knjižnica), vendar je to poseben sistem, sistem visokega skladiščenja, kot mu pravijo. Za uporabnika to pomeni, da prek računalnika pobra po katalogu (za nas, ki smo malo razvajeni, je orodje nekoliko okorno, tu in tam obvisi), izbrano lahko rezervira ali naroči in, kar je najbolj zanimivo, čez deset minut je zelena knjiga na mizi v čitalnici, kjer študira. Učinkovito, da le kaj. V skladišče s knjigami je dovoljen vstop samo Velikemu knjižničarju - nehote pomisliš na Ime rože Umberta Eca: skladišče, osem metrov visoki vrsti polic, vmes samodejni knjižničar, ki na ukaz plane tja, kjer je zaboj s knjigo, ga hitro izvleče in odpravi v sosednji prostor; knjižničar položi knjigo v voziček, ki po sistemu tirnic in kretnic odbrzi do bralca; ker so zaboji v štirih vrstah in je v celem platoju samo ena praznina, kjer ni zaboja, samodej poprej izpelje operacijo premetanke, da dobi zaboj na svojo stran.

Preden so se ob koncu avgusta 1998 preselili v novo stavbo, so bile knjige skladiščene po različnih prostorih v Katovicah in v sosednjem mestu, kjer so zaradi vlage dobese-dno gnile. Za selitev so knjige pripravili, tako da so jih zavijali v papir in zavezali, zavežljaje pa označili, prepeljali in postavili na police; še danes so prenekatero knjige v zavojih na policah, materiala je pač ogromno, vendar ga pospešeno vnašajo. Mimogrede, plače pri njih niso ravno najbolj visoke in bibliotekarji opravijo še dodatnih osem ur (vnašajo retrospektivo), da zaslužijo za priboljšek. Računalniški kader zapolnjujejo s študenti elektrotehnike oziroma informatike.

Vsekakor velja omeniti preparatorski in dezinfekcijski oddelek z najsodobnejšimi napravami. Tu so zaščitili kraljevska pisma, 80 inku-

nabul, številne medicinske in astronomske knjige, zakladnico Czeszochowe (znan romarski kraj); prvič se je zgodilo, kakor pravijo, da je Jasna Gora plačevala in ne obratno.

Omenil sem že prijaznost in profesionalnost kadra. Na neko kultiviranost ozračja kaže tudi urejenost okolja, med drugim drobci: pred vhodom so posadili lipe, ker je pod lipo rad posedal Jan Kochanowski, ljubljeneec direktorja Jana Malickega. Nekateri oddelki in dvorane imajo simpatična antična imena. Začenjajo tudi s filmoteko. Pravzaprav je knjižnica res pravi knjižnični biserček sive in zaprašene Šlezije.

Za konec samo še: Ko sem spraševal, kaj največ berejo, so mi dali v roke Edwarda Stachura in Heban zelo popularnega Ryszarda Kapuscinskega (pri nas preveden njegov Cesar); obe knjigi, Cesar in Ebenovina, predstavljata umetniško oblikovane prenicljive slike afriškega življenja, kakor jih je pred let videl poljski novinar.

Boris Jukić

ZAVOD ZA ODPRTO DRUŽBO

KNJIŽNIČNI PROGRAM

Na jesenskem natečaju za pridobitev finančnih sredstev je Svet knjižničnega programa izbral naslednja projekta iz Slovenije:

- 1. Ustanovitev nacionalnega servisa za slepe in slabovidne**
Nosilec projekta: Jože Kokole, Narodna in Univerzitetna knjižnica v Ljubljani
- 2. Izpopolnjevanje za potrebe nabave knjižničnega gradiva**
Nosilki projekta: Irena Sešek in Karmen Štular, Narodna in Univerzitetna knjižnica v Ljubljani

Vsem ostalim, ki ste sodelovali v natečaju, se lepo zahvaljujemo.

ELEKTRONSKO PUBLICIRANJE IN INTERNET PROGRAMI

Elektronski konzorcij za knjižnice – EIFL Direct

Kot vez med fundacijami Geoga Sorosa, založbo EBSCO in knjižnicarni 39 držav, nastaja največji elektronski konzorcij na svetu.

V projektu sodeluje tudi Zavod za Odprto Družbo Slovenija in k sodelovanju vabi vse slovenske knjižnice – univerzitetne, nacionalno, splošno izobraževalne in specialne, ki želijo svojim uporabnikom ponuditi iz enega mesta dostop do petih podatkovnih baz:

- Academic Search Elite
- Business Source Premier
- Master FILE Premier
- Newspaper Source
- MEDLINE with Full Text

Cena posamezne baze je v okviru tega mednarodnega projekta znižana za 30 % od običajne. Zavoda za Odprto Družbo Slovenije in Budimpešte še načrtujeta 50% kritje letne naročnine za vseh pet podatkovnih baz. Preostanek naročnine naj bi krile knjižnice same oz. pristojna ministrstva.

S tako vsebinsko in finančno zasnovanim projektom želimo omogočiti vsem slovenskim knjižnicam ugoden dostop do celovite zbirke on-line informacij in po tej poti državljanom republike Slovenije nuditi uporabo največje in najkakovostnejše zbirke sodobnih on-line informacij na svetu.

Po vsebini EIFL Directa lahko brskate na elektronskem naslovu:
[http:// search.epnet.com](http://search.epnet.com)
ID – eifl
Password - slovenia

NOVE PUBLIKACIJE

CoLIS 3

Dobili smo obvestilo, da je izšel zbornik referatov s tretje mednarodne konference o koncepcijah knjižničarske in informacijske znanosti CoLIS 3: *"Digital Libraries : Interdisciplinary Concepts, Challenges and Opportunities"*, ki je bila maja letos v Dubrovniku. Naročilnico objavljamo v prilogi.

SEZNAM PRIROČNIKOV

ki jih je izdala Narodna in univerzitetna knjižnica

Objavljamo seznam strokovnih priročnikov, ki jih je v zadnjem času izdala Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, kjer jih tudi lahko naročite oz. kupite:

- **ISBD(M)** : mednarodni standardni bibliografski opis monografskih publikacij. Predelana izdaja. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1997. (*Cena*: 3.300 SIT)
- **ISBD(A)** : mednarodni standardni bibliografski opis starejših (antikvarnih) monografskih publikacij. 2. predelana izdaja. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1997. (*Cena*: 3.000 SIT)
- **ISBD(NBM)** : mednarodni standardni bibliografski opis neknižnega gradiva. Predelana izdaja. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1997. (*Cena*: 3.000 SIT)
- **ISBD(S)** : mednarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacij. Predelana izdaja. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1997. (*Cena*: 3.500 SIT)
- **ISBD(G)** : splošni mednarodni standardni bibliografski opis. Predelana izdaja. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1997. (*Cena*: 1.800 SIT)
- **Smernice za uporabo ISBD-jev pri opisu sestavnih delov**. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1998. (*Cena*: 1.900 SIT)
- **ISBD(PM)** : mednarodni standardni bibliografski opis glasbenih tiskov. 2. predelana izdaja. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1998. (*Cena*: 2.700 SIT)
- **Oblika in struktura korporativnih značnic** : priporočila delovne skupine za korporativne značnice. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1998. (*Cena*: 1.700 SIT)
- **Smernice za normativne in napoltilne vpise** : priporočila Delovne skupine za mednarodni sistem normativne kontrole. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1998. (*Cena*: 1.500 SIT)
- **ISBD(CM)** : mednarodni standardni bibliografski opis kartografskega gradiva. Predelana izdaja. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1999. (*Cena*: 3.100 SIT)
- **Verona, Eva**: Pravidnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. Razlage strokovnih izrazov in stvarni Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1998. (*Cena*: 4.600 SIT)
- **Priročnik za UNIMARC**. Format za bibliografske podatke. 2. izdaja. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1999. (*Cena*: 17.00 SIT)
- **Uvod v UNIMARC**. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 1999. (*Cena*: 900 SIT)

ČESTITKA

ČESTITKA

Na otvoritvi 15. Slovenskega knjižnega sejma so prvič podelili *Schwentnerjevo nagrado* za življenjsko delo na področju založništva in knjigarstva. Prvo nagrado je dobil **dr. Martin Žnidaršič** za svoj izjemen prispevek k slovenskemu založništvu.

Kolegu iskreno čestitamo in želimo še veliko uspehov!

Digital Libraries: Interdisciplinary Concepts Challenges and Opportunities

Uredili

Tatjana Aparac, Tefko Saracevic, Peter Ingversen, Perti Vakkari
stranica 400, format 17 x 24; cijena 350,00 kn
ISBN 953-6003-37-6

Objavljen je na engleskom jeziku zbornik radova Treće međunarodne konferencije o koncepcijama u knjižničnoj i informacijskoj znanosti koja je održana u svibnju 1999. godine u Dubrovniku.

Tema je Konferencije bila "*Digitalne knjižnice: interdisciplinarni koncepti, izazovi i mogućnosti*". Konferenciju je organizirao Odsjek za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilište Tampere, Finska, Kraljevska škola za knjižničnu i informacijsku znanost u Kopenhagenu, Danska i Sveučilište Rutgers iz New Jersey, SAD.

Dubrovačka konferencija nastojala je sažeti sve ono što se danas o digitalnim knjižnicama smatra vrijednim promišljanja i istraživanja. Jer, digitalne su knjižnice nov i revolucionaran pristup starim pitanjima prikupljanja, organiziranja, pohranjivanja, čuvanja, pristupa i korištenja ljudskoga znanja predstavljenoga u tekstualnome, zvučnom, slikovnom i multimedijalnom obliku, danas lakše i brže dostupnoga s pomoću telekomunikacijskih tehnologija. U knjizi ugledni svjetski znanstvenici iz područja informacijskih znanosti svestrano raspravljaju o teorijskim pitanjima digitalnih knjižnica, o prirodi digitalnih zbirki, o organizaciji, pristupu, korištenju digitalnih knjižnica, tehnološkoj infrastrukturi, vrednovanju, društvenim pitanjima, ekonomskim aspektima, o integraciji različitih informacijskih izvora i drugome.

Knjiga je opremljena autorskim i predmetnim kazalom.

✂-----✂-----✂

NARUDŽBENICA

Naručujem primjeraka knjige **Digital Libraries: Interdisciplinary Concepts Challenges and Opportunities**, po cijeni od DM 50,00 + pakiranje i poštarina

Tvrtka _____

ili

Ime i prezime _____

Adresa _____

Telefon i telefax _____

Matični broj _____

Datum _____

Potpis i pečat

Narudžbe slati na:

Benja, HR- 51316 Lokve, p.p.2, faks: 385 51 454 604, e-mail: benja@ri.tel.hr

Knjižničarske novice 9(1999)12
ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*
Turjaška 1
1000 Ljubljana
telefon (061) 2001 176, 2001 110
<http://www.nuk.uni-lj.si/>

Za knjižnico: *mag. Lenart Šetinc*

Odgovorna urednica: *Vilenska Jakac-Bizjak*
Glavna urednica: *Jelka Kastelic*
Uredniški odbor: *dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*
Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*
Tisk naslovnice: *Tiskarna Simčič, Ljubljana*
Tisk vsebine: *Grafko, Ljubljana*

Naklada: 690 izvodov. Letna naročnina; naročila in odpovedi pošiljajte pisno na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: jelka.kastelic@nuk.uni-lj.si.

Zavod za Odprto družbo

prireja v sodelovanju z

Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani

delavnico

Nabava knjižničnega gradiva,

ki bo 24. 1. 2000 v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

Delavnica bo vključila predstavitev sodobnih konceptov nabave v knjižnicah, ki jih uvaja britanska Šola za nabavo (NAG) in v obliki razprav udeležencev razgrnila domače prakse pri nabavi knjižničnega gradiva. Teme:

- nabavni management ali vloga nabave v knjižnicah;
- kako izbrati ustreznega dobavitelja;
- selekcija gradiva ali zakaj so strokovni časopisi vsako leto dražji;
- razporeditev finančnih sredstev.

Delavnico bosta vodili Irena Sešek in Karmen Štular Sotošek (Nabavni oddelek Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani), na podlagi uspešno zaključene Šole za nabavo (NAG, Velika Britanija).

Namenjena je knjižničarjem, ki se ukvarjajo z nabavo knjižničnega gradiva in je brezplačna.

Kandidati, ki se želijo udeležiti delavnice, naj pošljejo prijave do 7.1. 2000 na naslov:

Narodna in univerzitetna knjižnica
Irena Sešek
(Delavnica za nabavo)
Turjaška 1
1000 Ljubljana

Prijava naj vsebuje:

- ime in priimek kandidata;
- naslov, naslov elektronske pošte, številko telefona in faksa;
- naslov knjižnice, v kateri je kandidat zaposlen;
- kratko biografijo s podatki o izobrazbi, strokovni usposobljenosti, udeležbi na podobnih seminarjih, ipd;
- opis del, ki jih opravlja v knjižnici;
- informacije o tem, kako bo lahko pridobljena znanja uporabljal na svojem delovnem mestu.